

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 41 (3521) 2017 NOVEMBER – LAPKRITIS 28 • LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS – LITHUANIAN BI-WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina – \$2

Tautos lobiai

Visose tautose per šimtmečius susikaupia labai svarbių vertybių, pereinančių iš kartos į kartą, gerbiamų, brandinamų, saugomų ir dažnai išreiškiančių tautos tapatybę, savitumą. Vienos iš tų vertybių yra materialinės, prižiūrimos muziejuose, archyvuose, net privačiuose namuose, kitos – dvasinės, kaip gimtoji kalba, raštija, įvairiaformė kūryba, papročiai, religija. Pastaroji, kokia ji bebūtų, su retesnėmis išimtimis nesiriboja viena kuria nors tauta. Nepaisant to, tautose ji reiškiasi kaip viena iš svarbiųjų dvasinių vertybių. Kaip patirtis rodo, organizuoti bandymai religiją išstumti iš gyvenimo nepavyko. Sovietų Sąjungos ateizmas, uolus naujos, socialistinės visuomenės statymo pagalbininkas, per septyniasdešimt metų nebepataisomai susikompromitavo. Porevoliuciniais metais kai kam tasai ateizmas gal ir atrodė kaip kažkas naujo, pažangesnio, gerai susiderinančio su materialistine filosofija ir komunistine doktrina, todėl dėl religijos šalinimo iš viešumos niekas nė nesijaudino, bent kai kur slaptuose privačiuose pokalbiuose be jokios įtakos valstybei, kuri visuomenę skatino šūkauti apie naują pasaulį ir žmogų, dainuoti apie būsimą žemės rojų. Organizuotais paradais Raudonojoje aikštėje su išjuokiamais sukarikatūrintais dvasininkais, su liaudį „slegiančiais“ kryžiais ir buožių „botagais“ viešai visam pasauliui būdavo rodomas nusiteikimas religijos atžvilgiu.

Tačiau kas buvo laimėta? Iš tikrųjų – nieko. O pirmiausia dėl to, kad ateizmas tegalėjo remtis niekinimu ir neigimu, nieko žmogaus dvasiai priimtino nepasiūlydamas ir neužpildydamas atsiradusios tuštumos. Neigti Dievo buvimą, Jo vieton iškeliant sudievinčius komunizmo kūrėjus ir revoliucijos vadus, buvo tolygu eiti užrištomis akimis, įtemptai besiklausant propagandinių garsiakalbių, nurodančių kada ir koku keleliu sukti, ką aplenkti, nuo ko nusigręžti. Kaip ilgai žmogus, nebūdamas aklas, o tik užrištomis akimis gali šitaip eiti? Kad kantrybės netekęs žmogus akis atsirišo, liudija visas pasaulis stebėdamas permainas Sovietijoje. Ypač jaunimo praregėjimas yra ryškus posūkis, vedantis į tikrąsias ir nenykstančias vertybes, atskleidžiančias dvasingumą, tokį paprastą ir gyvybingą, koku šiandien grindžiamas tautos atgimimo judėjimas.

Ateizmo tuštuma negali patenkinti žmogaus, ieškančio atramos. Nereikia būti nė uoliu savojo tikejimo išpažinėju ar religines pratybas praktikuojančiu, kad sau tartum esąs atsirėmęs į pačią Aukščiausiąją Būtybę, gal kartais ne visai jaučiamą, dar mažiau suprantamą. Bet jau tasai antžemiškumo pripažinimas dvelkia galutiniu suradimu bei ramybe, nes kas gi dar gali būti aukščiau už Aukščiausią? Tokia ar panaši samprata, dvasios ramybė dar labiau padeda teisingai orientuotis gyvenimo prasmės ieškojimuose. Užtat tautoje, ypač šiuo džiugiu, bet ir netikru laisvėjimo metu, pirmoji vertybė, per šimtmečius įgytas lobis yra religija, į kurią ir persitvarkymo iniciatoriai žiūri kaip į veiksmingą jėgą, vienintelę tokią, turinčią priemonių stipresnės visuomenės formavimui. Ir Vilniaus katedros bei kai kurių kitų šventovių grąžinimas tikintiesiems, varžtų atleidimas atlikti religines apeigas – visa tai juk viešas tos veiksmingos jėgos pripažinimas, o tautai – ne dovanos, bet tik nusavinto ir paniekinto lobia grąžinimas. Tas lobis, ilgai niekintas, slėptas, naikintas, nenustojo savo vertės bei žerėjimo. Priešingai, jis pasidarė dar patrauklesnis, dar labiau žerintis ir spinduliuojantis. Dabar svarbu, kad visa lietuvių tauta pajustų slėptųjų dvasinių lobių veikmę ir gaivintųsi jų spinduliuose. Reikės gerokai pasitempti tiems, kuriems tenka tuos lobius ne tik saugoti, bet ir juos skleisti.

1991ČS iš rinkinio Penki taškai

ŠIAME NUMERYJE

- Gaudete – džiaukitės, Viešpats arti! – 2 psl.
- Istorija apie pareigą ir šeimą – 3 psl.
- Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žemėlapis ir jo variantai – 5 psl.
- Svarbu kiekvienam lietuviui – 7 psl.

Gaudete... Dominus propre est! – Džiaukitės... Viešpats arti!

Daugiau apie Advento prasmę ir istoriją skaitykite 2psl.

Laisvės premijos kandidatė – N.Sadūnaitė

Lapkričio 8 d. Seimo Laisvės premijų komisija, atsižvelgdama į gautus valstybės ir savivaldybių institucijų, visuomeninių organizacijų ir asociacijų, akademinės bendruomenės, bendruomenių ir fizinių asmenų teikimus, nusprendė siūlyti Seimui 2017 m. Laisvės premiją skirti laisvės gynėjai, politinei kalinei Nijolei Sadūnaitei

Nijolė Sadūnaitė, viena iš pagrindinių LKB kronikos leidybos talkininkių, Švč. Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos tarnaičių seserų kongregacijos narė, 1975 metais sovietų režimo buvo nuteista už Lietuvos katalikų Bažnyčios kronikos dauginimą ir platinimą. Vienuolės kelią po mokyklos pasirinkusi moteris buvo nuteista trejus metus kalėti griežtojo režimo patalpos darbų kolonijoje ir po to – dar trejiems metams tremties. Grįžusi į Lietuvą N. Sadūnaitė vėl įsitraukė į Lietuvos katalikų Bažnyčios kronikos leidybą, dėl to buvo toliau sovietų saugumo persekiojama, ne kartą suimta ir tardoma KGB, bet ir toliau veikė Lietuvos labui, neišsižadėjo savo pažiūrų, vertybių ir nuosekliai kovojo prieš sovietinę santvarką. Taip pat primenama, kad nuo 1988 m. N. Sadūnaitė yra Helsinkio grupės narė, 1990 m.

Los Angeles (JAV, Kalifornija) Respublikonų partijos buvo apdovanota medaliu už ilgametę kovą už žmogaus teises, 2009 m. JAV lietuvių bendruomenė jai skyrė Laisvės premiją. Seimo įsteigta Laisvės premija skiriama žmonėms, nusipelnusiems laisvei, demokratijai ir žmogaus teisėms. Taip pat ja įvertinamas asmenų ir organizacijų indėlis, skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą kovojant už Rytų ir Vidurio Europos

Nijolė Sadūnaitė – Laisvės premijos 2017 laureatė

tautų laisvą apsisprendimą ir suverenitetą. Inf.

Nijolė Sadūnaitė Vilniuje 1987 metų mitinge sako kalbą

Gaudete – džiaukitės, Viešpats arti!

Rasokit, dangūs iš savų aukštybių,

Debesys, lykit lietumi teisybės.

Išdžiūvus žemė teatsigaivina

Ir Atpirkėją mums teišdaigina...

**Advento giesmė (ž. A.Baranausko,
muzika J.Naujalio)**

Mums dabar pažįstama Advento liturgija neatsirado iš karto. Kai kurie jos simboliai ir žodžiai yra šimtmečių ar net tūkstantmečio senumo, sukurti labai skirtingomis aplinkybėmis. Istorškai Advento tradicija yra kelių vietinių tradicijų, ypač Romos Bažnyčios ir gališkosios (arba frankų) Bažnyčios, sampyna bei lydinys. Žinoma, kad jau IV šimtetyje įvairiose Romos imperijos vietose prieš Kalėdas buvo laikomasi asketinių praktikų. Askezės pobūdis ypač akivaizdus Galijos (arba frankų) Bažnyčioje, dabartinės Prancūzijos teritorijoje, susiformavusioje Advento tradicijoje. Jau nuo V šimtmečio pabaigos Galijos Bažnyčia pasiruošimui Kalėdoms skyrė 40 dienų ir tris dienas per savaitę ragino griežtai pasninkauti, tam laikui parinktos maldos ir tekstai kreipė tikinčiuosius į atgailą. Romos Bažnyčioje Advento liturgija susiformavo kiek vėliau negu Galijoje, VI šimtmečio pabaigoje, ir ženkliai skyrėsi nuo gališkosios. Joje vietoj askezės ir atgailos labiau pabrėžtas buvo džiaugsmas dėl šlovingo Išganytojo atėjimo, pasiruošimo laikas Kalėdoms svyravo, tačiau buvo žymiai trumpesnis nei 40 dienų, o nuo VIII šimtmečio visuotinai priimtas keturių savaitių laikotarpis.

Advento (iš lotyniško *adventus* – atėjimas) laikotarpis prasideda likus keturioms savaitėms iki Kalėdų. Krikščionims adventas – liturginių metų pradžia, ypatingo dvasinio susikaupimo metas, suprantamas kaip susitelkimo metas, rengiantis Išganytojo gimimui, visą dėmesį perkeltiant į Kalėdų slėpinį. Pirmosio-

mis savaitėmis per pamaldas skaitomos ištraukos iš Senojo Testamento, primenančios tikintiesiems Jėzaus atėjimo laukimą, simbolius, kurie pranašavo jo gimimą. Adventas yra svarbus laikotarpis tikintiesiems, bet jokių būdu jis nėra, kaip kartais neteisingai suprantama, liūdesio ar atgailos metas. Tokia samprata, dažnai kylanti iš nežinojimo, iškraipo šio meto esmę. Per Adventą Bažnyčia skatina krikščionis užsiimti gailėstingumu ir artimo meilės darbais. Tad įsijungimas į labdaringas akcijas, aukos vargstantiesiems, vienišų bei pagyvenusių žmonių lankymas puikiai atitinka Advento prasmę Tarp šio laikotarpio tradicijų išskirtinę vietą užima Advento vainikas.

Advento vainikas pirmą kartą buvo uždegtas XIX š. Hamburgo uostamiestyje. Mieste buvo daug našlaičių vaikų, kurie neturėjo namų, elgetaudavo ir miego-davo gatvėse. Gyvenimo nepritekliaus prispausti kai kurie tapdavo nusikaltėliais ir patekdavo į kalėjimą. Vienas jaunas evangelikų bažnyčios pastorius Johanas Heinrichas Wichernas (1808-1881 m.) įsigijo Hamburge didelį namą, jį perstatė ir pradėjo iš gatvės rinkti vaikus, suteikė jiems pastogę ir maisto. 1833 metus galime laikyti įstaigos, kuri buvo pavadinta „Rauhe Haus“, įkūrimo metais. Pastorius rūpinosi, kad vaikai įgytų profesiją: vieni tapo batsiuviais, kiti dailininkais, sodininkais, siuvėjais... Jie nustojo elgetauti ir išmoko užsidirbti pragyvenimui. Kiekvienais metais, per Adventą, jaunasis J. H. Wichernas organizuodavo maldos grupelę. Per 1838 metų Adventą, norėdamas, kad jo svečiai išgyventų gražesnę Adventą, sugalvojo, kad nuo gruodžio pirmos dienos maldos grupelės metu kiekvienas berniukas galėtų uždegti po spalvotą žvakutę. Nuo 1840 metų kasmet tuose namuose vykdavo trumpos religinės apeigos: susirinkdavo pastorius su savo mokiniiais, J. H. Wichernas pasakodavo apie Adventą ir Kalėdas; visi giedodavo giesmes. Kadangi kasdien būdavo uždegama po vieną žvakę, tai buvo pavadinta „Kerzenandacht“ (Žvakių šventė). Vienas pastoriaus draugas padarė

medinį ratą, ant kurio paskui buvo sudėtos žvakės. Tai atrodė lyg didelis šviesos vainikas „Lichterkrans“. Atėjus Kalėdoms, degdavo visos dvidešimt keturios žvakės. Berniukams tai labai patiko, todėl nuo 1851 metų jie patys pradėjo vainiką puošti eglės šakomis – gyvybės simboliu. Daugeliui žmonių Advento vainikas taip pat patiko, taigi Šviesos vainiko idėja išplito, ypač šeimose. Tačiau iškilo viena problema: kas gi namuose galėjo patalpinti vainiką su dvidešimt keturiomis žvakėmis? Aštuonioliktojo šimtmečio pabaigoje jau liko tik keturios žvakės, atitinkančios keturis Advento sekmadienius: trys violetinės ir viena rožinė. Violetinė išreiškia atgailą ir atsivertimą į Dievą, rožinė – džiaugsmą dėl tuoj gimiančio Jėzaus. Dėl to rožinė žvakė uždegama trečiąjį Advento sekmadienį, skirtą džiaugsmui – Gaudete („Džiūgaukite“). Vienos po kitos žvakių uždegimas reiškia artėjimą prie Jėzaus gimimo, augančią šviesos pergalę prieš tamsą. Kunigai Advento metu rengiasi violetinės spalvos drabužiais ir naudoja šios spalvos liturginius reikmenis. Violetinė spalva taip pat išreiškia atsivertimą, budėjimą ir džiaugsmą.

Švedijoje visos žvakės yra baltos spalvos, Austrijoje violetinė, raudona, rožinė, balta. Kiekviena žvakė pakeitė savo religinę reikšmę pagal Advento kalendorių. Pagal labai paplitusią tradiciją pirmoji yra Pranašo žvakė, antroji – Betliejaus, trečioji – Piemenų, ketvirtoji – Angelų. Tačiau yra ir kitų reikšmių, pavyzdžiui: pirmoji yra Atleidimo, pažadėto Adomui ir Ievai, kad jie iš mirtingųjų taps gyvenantys Dieve; antroji yra Patriarchų tikėjimo, kad jiems atiteks Pažadėtoji žemė, žvakė; trečioji yra Dovydo džiaugsmo dėl palikuonių žvakė; ketvirtoji – Pranašų mokymo apie teisingumą ir taiką žvakė. Taip pat žvakėms suteikiami biblinių personažų vardai, suteikiamos moralės, doros prasmės. Tikrai trečioji žvakė visada yra susijusi su džiaugsmu, atitinkdama trečiojo Advento sekmadienio tematiką ir nuotaiką.

VATIKANO RADIO NAUJIENOS

Lietuva laukia popiežiaus Pranciškaus

Popiežius Pranciškus

Popiežius Pranciškus kitąmet rudenį lankysis Lietuvoje. Arkivyskupas Gintaras Grušas sakė: „Gavome žinią iš nuncijaus, kad popiežius išreiškė norą aplankyti mūsų kraštą. Mes labai tuo džiaugiamės. Deja neturime datų, kuriomis galime pasidalinti, nes dabar vyksta derinimas“. G. Grušas pabrėžė, kad popiežiaus atvykimas pirmiausiai yra pastoracinė kelionė aplanky-

ti savo tikinčiuosius – Lietuvos žmones: „Dėmesys visuose popiežiaus vizituose pirmiausiai yra skiriamas žmonėms“. Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Petras Zapolskas priminė, kad apsilankymas dar tik planuojamas, todėl anksti kalbėti apie galimą jo žinią, detales ar datas. Vienintelis popiežius, lankęsis Lietuvoje – Jonas Paulius II. Jis 1993 metais lankėsi Vilniaus arkikatedroje, prie Aušros Vartų, meldėsi Antakalnio kapinėse prie Sausio 13-ąją ir Medininkų maitinėje žuvusiųjų kapų. Šventasis Tėvas taip pat aukojo Mišias Vingio parke, buvo susitikęs su Lietuvos lenkų bendruomenės atstovais. Jonas Paulius II dar lankėsi Kaune, Kryžių kalne netoli Šiaulių, Šiluvoje.

Popiežiaus Pranciškaus apsilankymo ateinančių metų rudenį laukia ir Estijos bei Latvijos tikintieji.

Žemaičiai Romoje

Telšių vyskupijos tikintieji buvo pakviesti antrąją lapkričio savaitę dalyvauti padėkos piligriminėje kelionėje į Romą, minint Žemaičių vyskupystės įsteigimo 600 metų jubiliejų, praėjus ketveriems metams nuo panašios piligrimystės, skirtos Žemaitijos krikšto paminėjimui Romoje, 2013-aisiais. Apie žemaičių piligriminę kelionę Vatikano radijui trumpai papasakojo kunigas Vilius Viktoravičius, Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės parapijos klebonas, priminęs, kad negalėjusiems vykti kartu buvo

įmanoma stebėti svarbiausias piligrimystės akimirkas per socialinio tinklo Facebook'o paskyrą „Klaipėdos katalikų bendruomenė“. didžiosios Marijos bazilikos, vėl Romoje.

Lietuvos ažuoliukai Vatikano parkuose

Į Vatikaną iš Lietuvos nukeliavo ypatingas siuntinys popiežiui – trys ažuoliukai ir Rūpintojėlio skulptūra. Medeliai pasodinti garsiuosiuose Vatikano soduose. XIII š. pasodinti sodai užima daugiau kaip pusę visos šios valstybės teritorijos, juose auga tūkstančiai augalų rūšių iš viso pasaulio. Anot Lietuvos ambasatoriaus prie Šventojo Sosto Petro Zapolsko, lietuviškiems ažuoliukams Vatikano sodininkai parinko dvi vietas: „Jie turi net 26 sodininkus. Vatikano sodininkų vadovas parodė vietas, kur lietuviški ažuoliukai bus pasodinti. Kiekviena detalė labai atidžiai išnagrinėta. Du ažuoliukai keliaus į mažąją giraitę, o dar vieno vieta bus labai gražioje aikštelėje prie Vatikano sienos. Romoje tai seniausias sodas. Jis įkurtas XIII š., kai popiežius Mikalojus III perkėlė popiežių būstinę iš Laterano į Vatikaną“. Šią dovaną popiežiui Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio proga sugalvojo Aleksandro Stulginskio universiteto darbuotojai. Taip sumanyta išreikšti padėką Šventajam Sostui už dėmesį mūsų tautai.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada

Tel. 905 275-4672 • FAX 905 275-4364

E-mail: tevzib@rogers.com • www.tevzib.com • **Teviskės ziburiai**

Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija „Žiburiai“

METINĖ PRENUMERATA:

REGULIARI – \$85 (paprastu paštu), **\$135** (1 klasės paštu)

RĖMĖJO – \$105 (paprastu paštu), **\$155** (1 klasės paštu)

Į UŽJŪRIUS – \$185 (oro paštu), **\$105** (paprastu paštu, Kan. dol.)

JAV – \$105 reguliari, \$125 – rėmėjo, \$165 – 1 klasės paštu

JAV prenumeratoriai atsiskaito JAV doleriais.

Redaktorė – Sigina Katkauskaitė, redaktorės pad. – Rima Žemaitytė-De Iuliis, maketuotoja – Akvilė Minkevičienė, administratorė – Aušra Trussow. Tinklalapio redaktorė – Andrea Benotaitė.

Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Printed in Canada. ISSN 0040-4063. Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address above.

We thank the Lithuanian Canadian Foundation for funding the publication of parish news and the American Lithuanian Foundation for its support.

We acknowledge the financial support of the Government of Canada

Canada

Istorija apie pareigą ir šeimą

Lapkričio 5, sekmadienį, Anapilio sodyboje KLMA salėje buvo pristatytas naujausias Lietuvos dokumentinis filmas apie vieną iš partizaninio judėjimo vadovų Juozą Vitkų-Kazimieraitį *Nepaprasta auka* (rež. Agnė Zalanskaitė).

Pasižiūrėti šio filmo susirinko beveik pusė šimto žiūrovų. Prieš filmą Lietuvos kankinių parapijos klebonas Nerijus Šmerauskas pristatė kun G. Vitkų, SJ, pagrindinio filmo veikėjo vaikaitį. Visos Vitkų šeimos rūpesčiu ir padedant rėmėjams Lietuvoje, Kanadoje ir JAV buvo sukurtas šis pasakojimas apie neeilinę asmenybę, sunkų pasirinkimą, tesint duotą priesaiką Tėvynei. Kun G.Vitkus pabrėžė, kad kurdami šį pasakojimą nenorėjo sureikšminti asmenybės nuopelnų, bet parodyti kokia kaina sumokėta už nesvyruojantį pareigos jausmą ir pasirinktąjį kelią. Ir ši istorija primena bei pamoko, kad kiekvienas savo gyvenime, darydami didelius ar mažus pasirinkimus, turime laikytis savo moralės, etinių principų, vadovautis gėrio ir teisingumo siekiais. Tik taip bus įprasminas bet kurio žmogaus gyvenimas ir darbai.

Juozas Vitkus-Kazimieraitis

J.Vitkus kartu su Briuselio (Belgija) aukštosios karo mokyklos kursantais (1929-1934 m.)

Nepaprasta auka – tai daugiau pasakojimas apie vieną Lietuvos giminę, jos gyvenimą ir vertybes – tikėjimą, pareigą Tėvynei ir šeimai, tarnybos ir ginklo draugams. Filmu kadrai, iš visų įmanomų dokumentų surinkti (juk kino operatorių miškuose nebuvo), nejučiomis paskatina apmąstyti labai daug partizaniško gyvenimo aplinkybių, kurios dažnai paliekamos nuošalyje: kaip sunku išgyventi miške, kaip šalta ir tvanku ilgesnį laiką išbūti bunkeryje po žeme tokio-
mis sudėtingomis sąlygomis – trūko visų paprasčiausių priemonių – ir vis dėlto su koku užsidegimu būdavo rengiama partizaniška spauda.

Filmo centre buvusio profesionalaus kariškio, išsilavinimą gavusio Europoje, Briuselyje, Juozo Vitkaus-Kazimieraičio asmuo ir jo gyvenimo istorija. Prieškarinėje Lietuvoje jaunas ateitį turintis kariškis sau ir savo gausiai ir gausėjančiai šeimai Lietuvoje kūrė gyvenimą, tačiau virš Europos pakibusios dviejų tuometinių galybių agresija visus tuos planus sugriovė. Keitėsi okupacijos, keitėsi ir Lietuvos žmonių viltys, kad bus atstatytas teisingumas. Kai, pasitraukus frontui į Vakarus, Lietuvoje įsitvirtino sovietai, buvo aišku – vakarykštis gyvenimas nesugrįš. Kai kurie su tuo susitakė, kai kurie frontui artėjant pasitraukė į vakarus; Juozas Vitkus su šeima pasiliko. Iš pradžių bandė gyventi legaliai, tik slapstydami atokiuose kampe-
liuose. Jau vokiečių okupacijos

metais gimusi pasipriešinimo pagrindinė organizacija suvedė bendraminčius, pasiryžusius kovai su okupantais. Šeimos gyvenimą ir tėvystės rūpesčius ir džiaugsmus teko atidėti vėlesniam laikui, labai retoms pasimatymų akimirkoms ir laiškeliams, kurie pasiekdavo artimuosius slaptuoju paštu. Profesionalus tarpukario Lietuvos karininkas norėjo partizanų veiksmuose ir gyvenime tvarkos, siekė iš visame krašte išsibarsčiusių būrių sukurti reguliarią

teisingas, kantrus ir karštai tikintis žmogus. Aplinkiniai jį gerbė už kuklumą ir draugiškumą. Tačiau, kaip ir daugelio kitų, jo likimas buvo tragiškas. 1946 m. vasarą sovietinis saugumas sužinojo galimą Pietų Lietuvos partizanų štabo buvimo vietą ir pradėjo didelio masto paieškas. Liepos 2 d. J.Vitkus Žaliamiškyje, netoli Liškiavos (Lazdijų aps.), susidūrė su NKVD kariuomene ir buvo sunkiai sužeistas. Čekistų vežamas į Leipalingį po kelių

Filmą pristato kun. G.Vitkus, SJ, (k.) ir Lietuvos kankinių parapijos klebonas N.Šmerauskas

kariuomenę su visais jai priderančiais požymiais. Siekė suvienyti išsisklaidžiusius ar neturinčius ryšio partizanų būrius, buvo susitikęs su Vanagu. Kasdienybėje – pamaldus, santūrus, bet globojantis, atjaučiantis bendražygis ir vadovas Kazimieraitis turėjo didžiulę įtaką partizanams, nes buvo išsižadėjęs asmeninės gerovės, be galo atsidavęs sąjūdžio reikalams, nepaprastai darbštus, sąžiningas,

valandų mirė. Jo kūnas buvo numestas turgaus aikštėje. Kur palaidotas – iki šiol nežinoma, nors spėjama, kad užkastas įgulos štabo kieme.

J.Vitkaus-Kazimieraičio kapas lig šiol nežinomas. Atminimo ženklai yra jo žūties vietoje, ten, kur partizanavo. Šis filmas – ir atminimo ženklas, ir įsimenanti pamoka norintiems geriau suprasti Lietuvos laisvės kovų istoriją.

Inf.

Žinios iš Lietuvos

BALTIJOS ASAMBLĖJOS APDOVANOJIMAI

Taline įteikti šiemetiniai Baltijos asamblėjos apdovanojimai. Premija skirta Lietuvos poetui, eseistui ir vertėjui Vladiui Braziūnui už poetinius atradimus, padarytus gilinantis į baltų pasaulėžiūrą ir lietuvių, latvių bei kitų kalbų lingvistinį palikimą, už dalyvavimą tarptautiniuose modernios poezijos projektuose. Premijomis už Baltijos valstybių tarpusavio bendradarbiavimo stiprinimą apdovanoti ir užsienio reikalų ministeris Linas Linkevičius,

ir buvęs ministeris pirmininkas A. Butkevičius. Baltijos asamblėja yra Lietuvos, Latvijos ir Estijos parlamentų bendradarbiavimo organizacija, įsteigta 1991 metų lapkričio 8 dieną. Apdovanojimai už literatūros, meno ir mokslo laimėjimus įsteigti 1993 metais, siekiant skatinti literatūros, meno ir mokslo plėtrą Baltijos šalyse, įvertinti ryškiausius laimėjimus šiose srityse ir skleisti juos kitose valstybėse.

IŠ NAMŲ IR Į NAMUS

Šiomet iki lapkričio mėn. iš Lietuvos išvyko daugiau gyventojų, nei pernai per visus metus, tačiau padidėjo ir atvykstančių į Lietuvą žmonių skaičius, skelbia Statistikos departamentas. Šių metų sausio–spalio mėnesiais iš Lietuvos išvyko 50,888 gyventojai, iš jų per 96% yra Lietuvos piliečiai. Pernai per visus metus Lietuvą paliko 50,333 gyventojai. Per dešimt mėnesių į Lietuvą at-

vyko 23,516 asmenų, kai per visus 2016-uosius Lietuva sulaukė 20,162 imigrantų. Šiomet sausį–spalį grįžusių Lietuvos piliečių skaičius išaugo beveik tūkstančiu: atvyko 15,110 lietuvių, kai pernai per visus metus – 14,207. Pamažu didėja į Lietuvą atvykstančių užsieniečių dalis: pernai jie sudarė 30%, per dešimt šių metų mėnesių – 36%.

PILIE TINIO PROTESTO RENGINYS

Lapkričio 17 d. Vilniaus Lukiškių aikštėje visuomeninis susivienijimas „TALKA Kalbai ir Tautai“ kartu su Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga surengė mitingą „Mes be Vyčio nenurimsim“. Į mitingą susirinko daugiau nei pusė tūkstančio žmonių. Protesto sambūrio dalyviai reikalavo vykdyti Seimo sprendimą dėl Vyčio paminklo statybų Vilniaus Lukiškių

aiškštėje ir pasmerkę Kultūros ministerijos daromas kliūtis šiam visuomenės ir Seimo sprendimui įgyvendinti. Apie tai kalbėjo Seimo narys A. Ažubalis, asociacijos „Talka Kalbai ir Tautai“ pirmininkas G.Karosas, Laisvės kovų dalyvis, kunigas R.Grigas, istorikas R.Batūra, vyskupas J.Kauneckas, istorikė prof. R.Čepaitienė ir kiti.

PASKATINIMAS MOKSLININKAMS

Beveik 100 Lietuvos jaunųjų mokslininkų dar šiais metais galės pradėti tarptautinio lygio karjerą Lietuvoje. Dvejus metus trunkančios podoktorantūros stažuotės metu jauni tyrėjai galės ne tik darbuotis modernia mokslinių tyrimų įranga aprūpintuose Lietuvos mokslo centruose, bet ir dalį stažuotės laiko tobulintis garsiausiuose savo srities pasaulinių tyrimų centruose. Podoktorantūros stažuotė pro-

jektams skirta 4.35 mln. eurų ES investicijų. Savarankišką mokslinę veiklą pradės 30 fizinių mokslų, 20 socialinių mokslų, 17 technologijos, 15 biomedicinos ir žemės ūkio, 13 humanitarinių mokslų daktarų. Dalis podoktorantūros stažuotojų atvyks iš užsienio valstybių, tarp jų ir daktaro laipsnį Lietuvoje įgiję, tačiau mokslinę veiklą užsienyje pradėję vykdyti šalies tyrėjai.

PASKIRTAS KALBOS

KOMISIJOS VADOVAS

Seime patvirtintas valstybinės lietuvių kalbos komisijos vadovas. Juo tapo žurnalistas, turintis lituanistinį išsilavinimą, Audrys Antanaitis, kuris pakeis šiose pareigose dirbusią Daivą Vaišnienę. Už A. Antanaičio skyrimą į šias pareigas slap-tame balsavime atiduoti 58 balsai, 25 parlamentarai balsavo prieš ir keturi susilaikė. A. Antanaičio skyrimą VLKK

vadovu aštriai kritikavo dalis opozicijos; abejodami kandidato patirtimi jo neskirti vadovu prašė aštuoni iš septyniolikos naujosios VLKK narių. Daugiausia kritikos A.Antanaitis sulaukė dėl savo darbo portale alkas.lt, kuriame buvo paskelbtas projektas dėl originalios pavardžių rašybos teikiančių Seimo narių sąrašas – jie išvadinti kalbos išdavikais.

Pagal Lietuvos spaudą parengė Sigina Katkauskaitė

Iš Lietuvos kartografijos istorijos

Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žemėlapis ir jo variantai

Tomas DUKSA, Vilnius

Artėjant Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio jubiliejui, žymus geodezininkas, kartografijos istorikas, Vilniaus Gedimino technikos universiteto mokslo žurnalo “Geodezija ir kartografija” ir kitų leidinių bei daugelio mokslinių straipsnių autorius Algirdas Antanas Gliožaitis skiria savo knygą “Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žemėlapis ir jo variantai”.

Šis kartografinis kūrinys – ilgakai nešiota ir brandinta autoriaus idėja – pasirodė tik šiemet, o ne 2013 m., kai vyko Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio žemėlapių 400 metų jubiliejus. Priminsiu skaitytojams, kad A. A. Gliožaitis tais metais išleido žymiai didesnės apimties svarią monografiją *Mažosios Lietuvos žemė XVIII–XX amžių dokumentuose ir žemėlapiuose*, o šio žemėlapių jubiliejui leidinyje *Gimtas kraštas* pateikė straipsnį *Kunigaikščio M. K. Radvilos žemėlapiui Magni Ducatus Lithuaniae – 400 metų*. Reprezentacinį leidinį, skirtą M. K. Radvilos žemėlapiui, 2017 m. 100 vienetų laida išleido leidykla „Gairės“. Manau, kad autorius šį veikalą skyrė, bet to nepabrėžė knygoje, dar vienai svarbiai datai – Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės didiko Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio (1549–1616) 400 metų mirties sukakčiai pažymėti. Šis mokslo leidinys istorijos tema sudomins didelį Lietuvos geografų, kartografų, istorikų būrį. Tačiau šia vertinga knyga galėtų pasidžiaugti taip pat Pasaulio lietuvių bendruomenės nariai iš 36 valstybių ir kiti, besidomintys Lietuvos praeities kartografiniais objektais.

A. Gliožaičio knygos turinys suskirstytas į pratarinę, įvadą ir tris dalis. Knygos pabaigoje pateiktos autoriaus išvados, studijos santrauka lietuvių, anglų, lenkų kalbomis, post scriptum, darbe naudotų santrumpų ir svetimžodžių reikšmės, terminų aiškinimas, iliustracijų sąrašas, lentelių sąrašas, literatūra ir šaltiniai, asmenvardžių rodyklė.

Kaip žinome, žemėlapis „Magni ducatus lithuaniae caeterarumque regionum illi adiacentium exacta descriptio“ – „Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės ir jai gretimų sričių tikslus aprašas“ – buvo išleistas Amsterdamo, V. J. Blau leidykloje, 1613 m. A. Gliožaitis, tyrinėdamas Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio kartografinę veiklą, savo knygoje ją nušviečia išsamiai ir įvairiapusiškai. Šioje studijoje nagrinėjami XVI š. pabaigoje ir XVII š. pradžioje atlikti LDK žemėlapių sudarymo ir leidybos darbai.

Žemėlapis pripažįstamas vienu iš geriausių Renesanso laikotarpio kartografijos darbų. Beveik pusantro šimto metų jis buvo Europos kartografų kopijuojamas, perdirbinėjamas ir spausdinamas įvairiuose atlasuose. Šis žemėlapis atspindėjo to laikotarpio politinę, socialinę valstybės sanklodą, jos santykius su gretimomis valstybėmis. M. K. Radvilos 1613 m. žemėlapis yra vienas iš reikšmingiausių Lietuvos istorijos ir kultūros paminklų, svarbus taip pat Europos kartografijai. Kunigaikštis M. K. Radvila gerai pažinojo kitų kraštų kartografų sudarytus LDK žemėlapius, kurie jau nebetenkino valstybės poreikių, todėl jis suprato naujo LDK

žemėlapių naudą, tikslaus žemėlapių būtinybę valstybės gynimui, tvarkymui, valdymui ir ryžosi šiam darbui. Žemėlapių įrašas liudija, kad žemėlapis išleistas M. K. Radvilos Našlaitėlio (lot. Nicolaus Christophorus Radzivilus).

Autorius knygos viršelio antroje pusėje rašo, kad „kunigaikštis Mikalojus Kristupas Radvila Našlaitėlis, kaip valstybės pareigūnas, suprato detalaus ir tikslaus žemėlapių svarbą valstybei. Jis ryžosi pradėti išsamesnio LDK žemėlapių sudarymo darbus. Tikėtina, kad kartografavimo darbai pradėti apie 1590 m. ir apėmė visą LDK teritoriją, buvusią didžiojo kunigaikščio Vytauto laikais. Jie buvo baigti apie 1600 metus, o apie 1603 metus išspausdintas LDK žemėlapis. Kadangi tikslus pavadinimas nėra žinomas, šiame darbe jis yra minimas sąlyginiu pavadinimu „LDK 1603 m. žemėlapis“. Valdant Steponui Batorui, didelis dėmesys buvo skiriamas karinei kartografijai. Tikėtina, kad karaliaus kartografai turėjo ir būrį patyrusių

šimtmečio kūrinių ir svarbiu šalies kultūros paminklu. A. Gliožaitis yra išsamiai susipažinęs su ankstesnių metų tyrėjų darbais, ir tai atsispindi jo studijos III dalyje.

Kuo išsiskiria A. A. Gliožaičio mokslinė studija, lyginant ją su kitų tyrinėtojų darbais? Leidinio autorius, kaip ir prof. V. Chomskis, J. Petrulis (1922–2010) ir kiti, į savo tyrimo objektą – 1613 m. LDK žemėlapi – žiūrėjo kaip į sudėtingą kartografinį kūrinį ir jį tyrinėjo kompleksiskai, pateikdamas papildomos medžiagos apie kunigaikščio M. K. Radvilos asmenybę, šio žemėlapių sudarymą, jo redagavimą, įvertindamas jo matematinį tikslumą, atlikdamas žemėlapių paaiškinamųjų tekstų, geografinių elementų ir kitų žemėlapių sudedamųjų dalių analizę. Tai liudija surinkta nauja gausi informacija, kurią jis pateikė žemėlapių, kitų iliustracijų, lentelių, schemų pavidalu, susipažinęs su daugiau nei 240 įvairių šaltinių medžiaga. Studijoje pateikta 119

Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės žemėlapis, 1613 m.

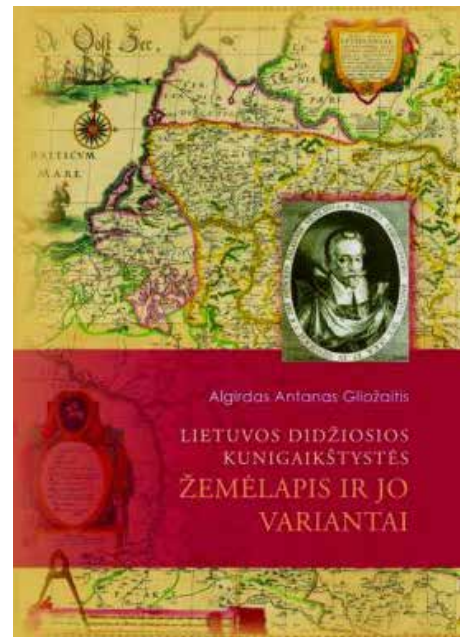
pagalbininkų, kurie galėjo talkinti su darant M. K. Radvilos LDK žemėlapi. Tai pirmasis Lietuvos žemėlapis, kuris buvo sudarytas remiantis LDK teritorijos matavimais ir atitiko aukščiausius to meto kartografijos reikalavimus. Žemėlapyje patikslinta daugelio miestų, miestelių ir vietovių geografinė vieta, pažymėti hidrografijos ir kiti geografiniai elementai, nubraižyta tikslus Dniepro vaga (jai skirta atskira žemėlapių dalis), pridėtas LDK aprašymas. Pirmą kartą parodytas administracinis suskirstymas, valstybės sienos, gausu istorinės ir politinės informacijos apie valstybę.

Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės 1613 metų žemėlapi tyrinėjo ir tyrinėja Lietuvos ir kitų valstybių istorikai, kartografai. Išsamesni LDK 1613 m. žemėlapių tyrinėjimai yra atlikti Lenkijoje ir Lietuvoje. Lietuvos mokslininkai minėtą žemėlapi yra pavadinę

žemėlapių ir kitų iliustracijų. Leidinio autorius pažymi, kad „tai pirmas išlikęs LDK žemėlapis, kuriame nubraižytas jos herbas Vytis“.

Šios studijos darbo tikslas buvo supažindinti su Lietuvos istorine ir kartografinė raida, išryškinti 1603 m. ir 1613 m. žemėlapių ypatumus, nustatyti šio kartografinio kūrinio autorystę ir pateikti apie žemėlapi savas išvadas.

Knygos santraukoje dėl žemėlapių autorystės A. A. Gliožaitis pateikia išvadą, kad „išlikusi ir surasta informacija liudija, kad LDK žemėlapiui sudaryti XVI š. pabaigoje buvo suburtas vykdytojų kolektyvas. Jį subūrė, jam vadovavo ir pagrindinius žemėlapių sudarymo darbus (nustatė žemėlapių turinį, parinko darbų metodiką, mastelį, redagavo ir kt.) atliko kunigaikštis M. K. Radvila. Jis turėjo tam tikslui tinkamą išsilavinimą – 1563–1567 m. studijavo

A. Gliožaičio leidinio viršelyje kunigaikščio M. K. Radvilos portretas ir LDK 1613 m. žemėlapių fragmentas

geografiją, matematiką, astronomiją Vakarų Europos universitetuose.

Kunigaikščio M. K. Radvilos rūpestingu darbu ir lėšomis yra sudaryti ir išleisti du LDK žemėlapiai. Pirmas – 1603 m., kuris neišlikęs arba nesurastas. Išsamesnės informacijos apie jį kol kas nėra, bet kartografijos istorikų studijose bei XVIII š. ir XIX š. bibliografiniuose leidiniuose įvairiais pavadinimais yra minimas. Antras – 1613 m., kuris iki 1631 m. spausdintas kaip sieninis, o vėliau apkarpytas ir spausdintas įvairiais variantais. Atlasų leidėjų nubraižytos jo sumažintos kopijos, kurios XVII–XVIII š. spausdinamos atlasuose.

Pristatydamas A. Gliožaičio leidinį, tikiu, kad jis ir toliau vykdys šio laikotarpio mokslinius tyrinėjimus ir tęs darbus, skirtus LDK žemėlapiams. Pažymėsiu, kad ši knyga yra verta ne tik lietuviškai skaitančių dėmesio, bet ir žymiai platesnio skaitytojų būrio, todėl šiandieną yra reikalingas jos vertimas taip pat į kitas kalbas. Turėkime vilties, kad artimiausioje ateityje jam ar kitiems tyrėjams pavyks atrasti dar vieną kunigaikščio, Trakų, vėliau Vilniaus vaivados Mikalojaus Kristupo Radvilos kolektyvo kartografinės veiklos kūrinį – pirmąjį LDK 1603 m. žemėlapi su senosiomis didžiojo kunigaikščio Vytauto laikų sienomis – istorinės Lietuvos valstybės kartografinį dokumentą.

Tęsdami valstybingumo tradicijas, mes, lietuviai Lietuvoje ir kitose pasaulio šalyse, privalome prisiminti lietuvių tautos valstybingumo ištakas, Vytauto epochos suformuotą valstybingumo sampratą, gyvavusią šimtmečiais ir perduoti ją naujoms kūrėjų kartoms. Ši A. Gliožaičio knyga, kaip ir kitų tyrėjų bei JAV ir kitų šalių lietuvių išeivijos istorikų įnašas į LDK istorijos tyrinėjimus, valstybingumo idėjos vystymąsi, jos įgyvendinimą yra reikšmingas ypač dabar, artėjant Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio jubiliejui. Šio LDK 1603 m. žemėlapi atradimas pradžiugintų Lietuvos visuomenę, kartografus ir istorikus taip, kaip šiemet pradžiugino Vokietijoje atrastas Vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akto originalas lietuvių kalba.

Svarbu kiekvienam lietuviui

Giedrius KUPREVIČIUS

Po rašto atgavimo lietuviybės klausimas tarsi turėtų būti neaktualus, nors mūsų kalbai ir kultūrai pavojų ir išbandymų naujųjų laikų istorijoje netrūko. Dažniausiai tie pavojai kildavo iš svetur, ir juos vienaip ar kitaip susitelkę įveikdavome. Dabar stebiu, kaip lietuvybei pavojus kyla iš mūsų pačių. Naujon emigracijos bangon patekusieji kultūrine prasme visai nepasiruošę atremti kitų kultūrų ir papročių įtakų, dažnas lietuvis jau po Londone praleistos savaitės kalba su įmantriu akcentu ir į kasdienę kalbą įterpia laužyta kalba sakomus angliškus žodelius. Ką gi padarysi – lietuviais esame mes gimę, tačiau nenorime jais būt – perfrazavau vienos garsios giesmės žodžius. Priminsiu originalią eilutę – lietuviais esame mes gimę, lietuviais norime ir būt. Galima sakyti, antrosios pagal svarbą Tautinės giesmės, kurios muziką sukūrė Stasys Šimkus, žodžių autorius sorbų, arba lužitėnų, vakarų slavų, gyvenančių dabartinės Vokietijos teritorijoje, kilmės poetas, poliglotas, filosofijos daktaras, Mažosios Lietuvos visuomenės veikėjas, publicistas Georgas Sauerwein, Lietuvoje tapęs Jurgiu Zauerveinu, dar žinomas Girėno slapyvardžiu. Pamokanti istorija. Arba Marijos Gimbutienės veikla – juk nesuklysiu pasakęs, kad pasaulyje šios antropologės vardas žinomas geriau nei Lietuvoje. Ogi jos darbai išplito tik susitelkimo ties lietuviško kultūrinio paveldo tyrimais dėka. Būtent per mūsų senosios, pagoniškos kultūros ir pasaulėžiūros filosofijos prizmę Marija Gimbutienė galėjo padrasinti pasaulio mokslininkus naujiems tyrimams kultūrų sąveikų, savasčių ir svarbos erdvėse. O šįmet švenčiama semiotiko Juliaus Algirdo Greimo gimimo 100-mečio dėka mūsų visuomenė gal pirmą kartą plačiau atrado lietuviško kultūros ženklo svarbą pasaulinei civilizacijai parodžiusio, dabar jau pasaulinio garso mokslininko lietuvių vardą. Dar daugiau – pasirodo, kad net keli žymūs universitetai pasaulyje turi lietuvių kalbos katedras, tiria mūsų kultūrą institutiškai, taikydami šiuolaikiškiausius mokslinius aparatus. Ir atranda, ir pasauliui parodo. Nustebau, kai sužinojau apie ne tik Vilniaus universitete kilusį ginčą dėl lietuvių kalbos, baltistikos katedrų likimo. Humanistikos studijos Lietuvoje visų lygių valdžių stumiamos į pakelę. Gal tos permainos ir pažangios, tačiau kažkodėl po visų kultūros, švietimo, mokslo srityse įvykstančių reformų mes atsiduriame vis žemesniame intelektualiniame lygyje. Gal skubiai reikia ieškoti priežasčių, kodėl lietuviškumas lietuviui tampa nepatrauklus, tautinis kostiumas pavirsta kažkokių politinių žaidimų scena, o baltų – juk belikome tik mes ir latviai – kaip genties, sauga bemaž jau niekam neberūpi. Štai puikiai dainuojantis ir didžiulį muzikinio auklėjimo darbą atliekantis Vilniaus vaikų ir paauglių vokalinis ansamblis pasivadino „Kivi“. Gal vadovė australietė, gal rėmėjai iš Naujosios Zelandijos? Atrodo, ne. O visos svarbiausios jubiliejinio koncerto dainos skambėjo angliškai. Arba – Kaune, Žaliakalnyje, bank-

Muz. Giedrius Kuprevičius

rutavus restoranui „Urbana“ jo vietoje atsidarė kitas – „The Town“. Kodėl angliškai? Ogi, kaip sakė grupės „Old Big Dog“ vadovas, lietuviškai neskamba. Nematydami anglišku iškalbų užsieniečiai būk pasimeta. Atrodytų, kad visi ruošiasi kažkokiam anglakalbių kariuomenės įsiveržimui ir tikisi, kad jei jo įstaigėlė vadinsis ne lietuvišku vardu, bus sunaikinta. Žinoma, yra ir gražiais, net užsieniečiui patraukliai skambančiais vardais pasivadinusių parduotuvių, muzikos grupių, galerijų. Tad gal priežasčių reikia ieškoti mūsų nepilnavertiškume, kuris žinomas nuo senų laikų – Kaunas – „mažasis Paryžius“, Vilnius – „šiaurės Jeruzalė ar Atėnai“. Vis dažniau girdžiu ir Klaipėdą Mėmeliu vadinant. Apie tokius keistus dalykus jau ir nebesusimąstome, iš ko jie kyla ir kur veda. Žinoma, yra kultūrinės tradicijos, tam tikri įspaudai, jų neišbrauksi. Tačiau kai jau nebemokame atskirti ironijos, metaforos ar paprotinės sąvokos nuo rimtų, sprendinių ir svarstyti klausimų, galime ir susipainioti, suklysti. Man kai kada atrodo, kad visų tų garbingų kalbos apsaugos komisijų, papročių tyrinėjančių institutų, kultūros komisijų, tarybų ir komitetų nauda beprasmė. Juk rezultatai akivaizdūs – lietuvybei pavojus Lietuvoje kyla nuo mūsų pačių. Kaip sugrąžinti pagarbą patiems sau? Visų pirmiausia, sugrąžinti pamatinės kultūros prestižą, pagarbą mokslui, švietimui, išlaisvinti juos iš nemokšiškaus vykdomų veiksmų. Tikriausiai tai nėra greitas veiksmas, ir be rinkėjų pagalbos rinkdami būsimą Seimą nebeįsiversime. Bet ir vėlgi – kas renka, koks mūsų bendrasis IQ – tasai visuotinio nukultūrėjimo ratelis sukasi ir glaudžiasi – o laikas gi bėga. Juk matome plika akimi, kas vyksta ir tolėliau, ir šalia mūsų Lietuvėlės. Ir jei patys savimi, savo tapatybe, savo kultūros galiomis nepasirūpinsime – nejaugi lauksime vėl kokio Jurgio Zauerveino – žydo, lenko ar siro, kuris apsigyvens Mėmelyje, pasivadins Girėnu ir sukurs žodžius „Paskutinių baltų himnui“: „mes baltais esame užgimę, ir baltais norime išlikt“.

**Kultūros komentaras Lietuvos radijo
programoje „Kultūros savaitė“,
2017.VIII.05**

Kauno kariliono varpai prieš suteikiant vardus ir pašventinant juos 1937 m. vasario 15 d.
Arch. ntr.

Kanados įvykių apžvalga

GALVOSŪKIAI DĖL NAFTA

Kaip pareiškė Kanados užsienio reikalų ministrė Chrystia Freeland, Kanada ir JAV nesutaria dėl kai kurių pagrindinių Šiaurės Amerikos laisvosios prekybos (NAFTA) sričių. JAV stengiasi įtvirtinti naujas taisykles, kurios gali pakenkti Kanados automobilių pramonei. Ji nori, kad pusė visų Šiaurės Amerikos automobilių būtų pagaminta JAV bei gamybai naudojamas Šiaurės Amerikos plienas. Kanada ir Meksika tam nepriitaria, tačiau visos trys šalys

sutinka dėl kovos su korupcija, telekomunikacijų, darbo sanitarijos srityje, muitinės ir prekybos pagerinimo. Paklausta, ar Kanada galės gyvuoti be NAFTA, ministrė atsakė, kad Kanada tikisi geriausio varianto, bet yra pasiruošusi priimti ir patį blogiausią. Ji taip pat teigė, kad numatyta, jog pasitraukti iš NAFTA gali bet kuri iš trijų šalių, prieš pusmetį pateikusi raštišką pareiškimą.

JAV prezidentas D.Trump grąsino tai padaryti ne kartą.

KAD IŠTAISYTŲ KLAIDAS

Gen. auditoriaus Michael Ferguson teigimu, prireiks daugiau negu \$540 mln., kuriuos paskyrė liberalų vyriausybė, ir užtruks ilgiau negu 5 metus, norint išspręsti darbo užmokesčio sistemos problemą, dėl kurios tūkstančiams darbuotojų buvo permokėta, sumokėta nepakankamai arba visai nesumokėta. Jis sako, kad

30% skambinančiųjų į *Canada Revenue Agency* gauna klaidingą informaciją, daugiausia – dėl mokesčių teisės aktų pakeitimų, įskaitant išmokas už vaikus. Viešųjų paslaugų ministrė Carla Qualtrough dėl to kaltina buvusį premjerą, nes jis patvirtino *Phoenix* programą, dėl kurios, esą, ir kilo visi sunkumai.

NAUJI KANADOS GYVENTOJAI

Lapkričio pradžioje ties Kanados-JAV siena buvo iškelti ženklai, skelbiantys, kad pereiti Kanados sieną galima tik ten, kur yra muitinės, tikintis sumažinti nelegalių imigrantų antplūdį, tačiau Kanada tikriausiai greitai sulauks nemažos jų bangos, nes JAV prezidento D. Trump administracija nusprendė nutraukti laikiną leidimą jų šalyje gyventi ir dirbti beveik 60,000 Haiti gyventojų.

Išsiuntimo iš Kanados sąrašuose yra daugiau kaip 15,000 užsienio piliečių, tačiau kai kurių nėra kur išsiųsti, nes jų gimtosios šalys atsisako juos priimti. Nelegaliai Kanadoje gyvena žmonės iš 180 šalių, bet daugiausia – iš Kinijos (2,066), Indijos (1,029) ir JAV (977),

o 280 neturi jokios pilietybės.

Kanados viešojo saugumo ministris Ralph Goodale patvirtino, kad Kanadoje legaliai gyvena ir „yra stebimi“ bent 60 buvusių ISIS kovotojų.

Kanadoje nuo 2011 m. iki 2016 m. apsigyveno 1.2 mln. naujų gyventojų, iš kurių 20,500 – geriausiu pasaulyje gyventi imigrantams laikomame Halton regione (Ontario). Beveik pusė (49.7%) naujakurių apsigyveno Oakville, 27.5% – Miltonė, 20.2% – Burlingtone ir 2.8% – Halton Hills. Miltoną labiausiai pamėgo pakistaniečiai, Oakville – kinai, Burlingtoną – filipiniečiai, tačiau visur gausiai apsigyvena ir Indijos bei Egipto piliečiai.

PAGALBA MAŽAI UŽDIRBANTIEMS

Kovo mėnesį Kanados vyriausybė, Jungtinių Tautų Ekonominės, socialinių ir kultūrinių teisų komiteto kritikuota dėl nuolatinio gyvenamųjų būstų nepakankamumo, paskyrė virš \$11 bln., kad maždaug per 10 metų būtų pastatyta pakankamai nebrangių gyvenamųjų būstų tiems, kurių pajamos mažos. 2016 m. visuotinio surašymo

duomenimis, 1.7 mln. Kanados gyventojų išleidžia daugiau negu trečdalį pajamų susimokėti už būstus, kurie netgi nepatenkina jų poreikių. Vien Otavoje numatoma pastatyti 100,000 ir atnaujinti 300,000 tokių būstų, bet didžioji paskirtų pinigų dalis bus išleista po 2019 m. rinkimų.

NAUJA VYRIAUSYBĖS SVETAINĖ

Kaip rašoma Kanados premjero Justin Trudeau tinklalapyje, Kanados vyriausybė yra pasiryžusi būti atviresne ir prieinamesne, todėl lapkričio viduryje paskelbtas visiems prieinamo tinklalapio adresas:

Canada.ca/Results. Ši nauja svetainė viešai skelbia apie vyriausybės pastangas leisti Kanados gyventojams pamatyti, kas dėl jų daroma. Galima stebėti kiekvieno parlamentaro įsipareigojimus ir jų darbus.

Parengė Rima Žemaitytė-De Iuliis

Mišios – šventė ar auka?

Lietuviai, kurie gerai kalba sava kalba, bet moka ir svetimų, gali suprasti, kad dažnai svetimos kalbos žodis neatitinka pilnai mūsų kalbos žodžio ir atvirkščiai. Taip vienas kito atžvilgiu tie žodžiai gali turėti platesnes ar siauresnes prasmes. Todėl ne kiekvienu atveju tam tikrą žodį galime kitoje kalboje vienisai vartoti, nepakeitus kitokiu žodžiu. Šiuo atveju mintyje turiu lietuvišką veiksmažodį „švęsti“. Mes, lietuviai, švenčiame įvairias šventes (pvz., Kalėdas, Velykas), švenčiame įvairias sukaktis (pvz., gimtadienius, vardadienius), bet niekad nešvenčiame vykstančių įvykių. Mes įvykiuose dalyvaujame (pvz., laidotuvsė, gimimuose, mirtyse, Lietuvos laisvės kovose).

Todėl jau nuo pirmųjų Lietuvos

krikščionybės amžių niekada nebuvo „švenčiamos“ Mišios, nes jos nėra kokia sukaktuvinė išskilmė ar šventė, bet „Įvykis“ arba dar geriau – „besitęsiantis Vyksmas“. Tai Jėzaus Kristaus palikta ir Jo galia sudabartinama Auka, kurią už mus jis paaukojo ant kryžiaus ir suteikė galią savo apaštalams bei jų pašvęstiems vyskupams ir kunigams toliau tą stebuklingai sudabartinamą Auką aukoti kiekviename dabartinės žemės laike. Tad Mišios lietuvių kalba negali būti „švenčiamos“: jas galima aukoti arba jose dalyvauti. Lietuviai niekada įvykio „nešvenčia“: jie įvykyje „dalyvauja“ arba jį „stebi“, apie jį „girdi“, „skaity“ arba kokiu nors kitu būdu tą įvykį „patiria“. Todėl lietuviškai Mišias vadinti švente, kuri yra „švenčiama“, lietuvių

kalboje prieštarauja Mišių Aukos sampratai ir atmeta pagrindinę bei esminę Mišių prasmę.

Tiesa, anglų kalboje Mišių aukojimas vadinamas „celebration“, panašiai ir lotynų kalboje „celebratio“, bet tas žodis tose kalbose turi daugiau įvairių apeigų atlikimo prasmę, o lietuvių kalboje „šventimas“ turi daugiau linksminimosi bei pokyliavimo prasmę ir aukojimui bei pasiaukojimui netinka. Tai buvo labai aiškiai suprantama senovėje ir praeito šimtmečio gyvavusioje Nepriklausomoje Lietuvoje, o taip pat ir pokario išeivijoje. Kodėl dabar pradedama to nesuprasti dabartinėje Lietuvoje? Juk savo kalbą gerbiantis lietuvis visada sakys „aš auką aukoju“, o ne „aš auką švenčiu“, nes tai būtų kalbinė nesąmonė. Bet, atrodo, jaunieji Lietuvos dvasiškiai,

kurie moka daug svetimų kalbų, pradeda pamiršti savosios kalbos savitumą ir verčia seniai išverstus išsireiškimus, tarsi tų vertimų nematę svetimtaučiai, iš žodyno.

Visi iš katekizmo žinome, kad reikia „sekmadienius ir šventes švęsti“, bet Mišias „švęsti“ – niekada. Mišias gali kunigas tik Kristaus galia „aukoti“, o mes toje Aukoje „dalyvauti“ ir jas su kunigu „atnašauti“. Jei lietuviškai sakome, kad norime Mišias „švęsti“, tai lietuvio mąstysenai prisistatome kaip norintieji dalyvauti toje minioje, kuri džiugiai šaukia: „Valio valio! Ant kryžiaus Jį“. O mes juk norime stovėti po kryžiumi šalia Kristaus Motinos ir to apaštalo, kurio globai Jis patikėjo savo Motiną...

Prel. Jonas Staškevičius

Neužmirštas plunksnos meistras Juozas Keliuotis

Šį rudenį Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešojoje bibliotekoje buvo surengta kultūros veikėjo Juozo Keliuočio 115-ųjų gimimo metinių sukaččiai skirta konferencija.

Konferencijoje prisiminta įžymaus Lietuvos žurnalisto, redaktoriaus, rašytojo, vertėjo J. Keliuočio asmenybė ir jo daugiaplanė veikla. Jis Sorbonoje studijavo filosofiją, literatūrą, žurnalistiką, meną ir sociologiją. 1931-1940 m. buvo kultūros žurnalo *Naujoji Romuva* leidėjas ir redaktorius, Lietuvos žurnalistų sąjungos narys, rūpinosi jaunais kūrybingais ir veikliais menininkais. 1944 m. buvo išlaisvinimo tarybos ideologinis patarėjas, leido pagrindinį žurnalą *Aušra*. Daug kūrė, laiškais bendravo su lietuvių menininkais emigrantais, vertė knygas, sutelkė apie save senų ir naujų bičiulių ratą, tapo populiarius tarp Lietuvos disidentų, dalyvavo skautų

veikloje.

Gerai žinoma J. Keliuočio atsiminimų knyga *Dangus nusidažo raudonai: Pirmosios tremties memuarai „Laisvę praradus“* (1986, 1988 m. Čikaga), *Meno tragizmas: Studijos ir straipsniai apie literatūrą ir meną*, išleista 1997 m. Vilniuje ir kiti leidiniai.

Konferencijoje jau 11 kartą buvo teikiama literatūrinė J. Keliuočio vardo premija. Už mene perteiktus atkurtos Lietuvos laisvės ženklus, už įamžintos Lietuvos menininkų darbus, vizualine kalba įprasminančius estetinį, etinį ir moralinį valstybės istorijos pažinimą, J.Keliuočio premija buvo įteikta Lietuvos fotomenininkui, Lietuvos fotomenininkų sąjungos nariui Rimantui Dichavičiui. Premiją ir diplomą laureatui įteikė viešosios bibliotekos direktorė, Juozo ir Alfonso Keliuočių palikimo studijų centro pirmininkė Alicija Matiukienė,

garsaus rajono medžio drožėjo, tautodailininko Vidmanto Zakarkos kūrybinį darbą – rajono savivaldybės meras Antanas Vagonis.

Konferenciją menine programa pajvairino Lietuvos nacionalinio dramos teatro aktorė Jūratė Vilūnaitė. Ji skaitė ištraukas iš J. Keliuočio *Autobiografijos* ir kitų lietuvių autorių kūrybą. Renginio dalyviai turėjo galimybę susipažinti su paroda „Juozas Keliuotis“ bei su J. Keliuočio asmeninės bibliotekos knygų paroda, įsigyti naujausių leidinių. Renginyje dalyvavo Vilniaus rokiškėnų klubo „Pragiedruliai“ nariai ir klubo prezidentas Algis Narutis. Lietuvos aktorius, teatro režisierius, J. Keliuočio premijos laureatas Ferdinandas Jakšys džiaugėsi, kad Rokiškyje taip prasmingai minimas kraštiečio J. Keliuočio jubiliejus. Įžymus Rokiškio krašto kultūros veikėjo J. Keliuočio darbai neužmiršti ne tik Rokiškyje, bet ir Lietuvoje. VU Žurnalistikos institute atidaryta Juozo Keliuočio vardo auditorija, gražias kraštiečio leidybos tradicijas tęsia iliustruoto

kultūros būdo žurnalo *Naujoji Romuva* vyriausiasis redaktorius A. Konickis. Rokiškyje kraštiečio vardu pavadinta rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešoji biblioteka, 2004 m. vasario 16 d. atidarytas Juozo ir Alfonso Keliuočių

palikimo studijų centras, kuris jau įrėžė gilią ir prasmingą kultūrinės veiklos vagą ne tik rajone, bet ir Lietuvoje.

Reda Kiselytė Rokiškio Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos „Romuvos“ padalinio bibliotekos vedėja

Užmirštas ar nepastebėtas?

Pokalbyje su Vilniaus universiteto anglų filologijos dėstytoja Rūta Šlapkauskaite (*TŽ* 39,2017), kuri praėjusį liepos mėnesį rinko Toronto universiteto bibliotekoje medžiagą literatūros mokymo programoms, atsakyme į klausimą apie Kanados lietuvių rašytojus ji įvardijo tik du – Antaną Šileiką ir Irene Mačiulytę-Guilford. Liko nepaminėtos – netyčia ar dėl nežinojimo – Raymond Filip (Raimundas Filipavičius) knygos: viena prozos ir trys poezijos leidiniai. Juose yra nemažai gana originaliai panaudotos grynai lituanistinės medžiagos, ir tai kalba apie lietuvišką šio autoriaus prigimtį. Visos keturios R.Filip knygos yra Vilniaus universiteto ir dar keliolikoje akademinių bibliotekų Lietuvoje. Šias knygų siuntas į Lietuvą, man pasiūlius, finansavo Kanados lietuvių fondas. Lietuvišką kultūrą remianti institucija knygoms nupirkti ir siuntimui skyrė \$2,500; į didžiųjų Lietuvos miestų akademines ir viešąsias bibliotekas 2009-aisiais metais pasiūsta daugiau kaip 300 Kanados lietuvių rašytojų knygų.

Kodėl nėra daugiau lietuvių kilmės rašytojų Kanadoje, atsako pati autorė. Kanados lietuvių bendruomenė palyginti su kitomis yra nedidelė, todėl džiaugiamės tuo, ką turime.

G.Procuta, Torontas

LONDON, ON

- Džiugi žinia aplankė mus šią savaitę: Šventasis Tėvas pop. Pranciškus ateinančiais metais rugsėjo 16-18 dienomis lankysis Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje!
- Gruodžio 3, ateinantį sekmadienį, 3 v.p.p. adventinį susikaupimą mums praves Panevėžio vyskupas Linas Vodopjanovas, OFM. Po Mišių bus vaišės parapijos salėje ir pabendravimas su Panevėžio vyskupu. Vaišėms padengti renkamas \$10 mokestis. Tuo reikalu prašome kreiptis į Aldoną Valaškevičienę sekmadieniais po Mišių arba kitu metu telefonu: (519) 472-0073.
- Sekmadienių ir švenčių Mišios aukojamos 3 v.p.p. Mary Immaculate šventovėje, 1980 Trafalgar St., London, ON.
- Gruodžio 3, sekmadienį, Mišios bus aukojamos už a.a. Eleną Navickienę.
- Gruodžio 10, sekmadienį, Mišios bus aukojamos už a.a. Pranutę ir Stasį Repšius.

DELHI, ON

- Kadangi iš anksto jau buvo nustatyta Advento susikaupimo tvarka, tai mūsų parapijoje Advento susikaupimas šiais metais bus ne sekmadienį, bet gruodžio 9, šeštadienį, 2 v. p. p. Susikaupimą praves Kaišiadorių vyskupas dr. Jonas Ivanauskas. Po susikaupimo parapijos salėje bus vaišės ir pabendravimas su Kaišiadorių vyskupu. Tolimesniais savaitgaliais vėl bus grįžtama prie nusistatytos kiekvieno sekmadienio Mišių tvarkos – 11 v.r.
- Mišios Šv. Kazimiero šventovėje:
- Gruodžio 3, sekmadienį, 11 v.r. Mišios bus aukojamos už Žebertavičių šeimą.
- Gruodžio 9, šeštadienį, 2 v.p.p. Mišios bus aukojamos už a.a. Česlovą Senkevičių.

KREDITO KOOPERATYVAS LTD

830 Main St. E, Hamilton, ON L8M 1L6
www.talka.ca Tel. 905 544-7125 Fax 905 544-7126

SĄSKAITOS	PASKOLOS
Taupomoji sąskaita 0.25%	Asmeninės nuo 3.35%
Čekių sąskaita iki 0.25%	Nekiln. turto 1 metų 3.15%

INDĖLIAI	TFSA, RRSP ir RRIF
90 dienų indėliai 0.50%	Kintančios 0.50%
180 dienų indėliai 0.50%	1 metams 2.10%
1 m. term. indėliai 2.10%	2 metams 2.25%
2 m. term. indėliai 2.25%	3 metams 2.55%
3 m. term. indėliai 2.55%	4 metams 2.70%
4 m. term. indėliai 2.70%	5 metams 2.80%
5 m. term. indėliai 2.80%	

Sekite kasdieninę informaciją apie nuosimčius TALKOJE

AKTYVAI VIRŠ 125 MILIJONŲ DOLERIŲ

2016 metais nariams IŠMOKĖJOME

Papildomų palūkanų santaupoms **14%**

Jskaitant **TFSA, RRSP ir RRIF**

Nuolaidų skolininkams **7%**

- Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai
- Narių santaupos apdraustos 6 mil. dol. kapitalu ir Kanados valdžios iki \$100,000.0 sumos draudimu

DARBO VALANDOS

Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.
Trečiadieniais - 9 v.r. - 1 v.p.p.,
Penktadieniais - 9 v.r. - 7 v.v.
Šeštadieniais - 9 v.r. - 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Vienas iš pirmųjų savanorių, arba Tokį atsimenu savo senelį

Lapkričio 23-oji – Lietuvos kariuomenės diena. 1918 metų vasario 16 dieną buvo paskelbtas Lietuvos Nepriklausomybės aktas, o tų pačių metų lapkričio 23 dieną sukurta Lietuvos kariuomenė, išleistas pirmasis įsakymas kurti Lietuvos ginkluotąsias pajėgas.

Sąlygos buvo sunkios – 1918 metų pabaiga, ką tik praėjęs Pirmasis pasaulinis karas. Iš Lietuvos traukėsi vokiečiai, jų pėdomis žygiavo Raudonoji armija. Pirmieji Lietuvos kariuomenę ėmėsi organizuoti lietuviai karininkai, grįžę iš Rusijos. Dar 1917 metais Rusijos lietuvių karių dėka sukurta lietuvių karininkų sąjunga.

Lietuva paskelbė nepriklausomybę 1918 m. vasarį, o tų pačių metų gruodžio 29 d. vyriausybė paskelbė kvietimą „Lietuva pavojuje“. Pirmieji kariai buvo pradėti šaukti į kariuomenę 1919 m. kovo 5 d., tačiau iki to laiko tėvynės ginti buvo stoję apie 3,000 savanorių. Vienas iš jų buvo ir 1898 metais Vilkaviškio apylinkėse gimęs mano senelis Jonas Žemaitaitis, kurį dar visai mažiuką tėvai atsivežė į Auriliškių kaimą netoli Pasvalio, persikeldami čia gyventi. 1918 metais, būdamas dvidešimties, jis tapo ne tik Lietuvos kariuomenės savanoriu, bet buvo vienas iš pirmųjų, kuriems teko saugoti Lietuvos sieną ties Virbaliu, už kurio – Vokietija. Apranga buvo gana kukli, iš pradžių – kas ką turėjo: vienas ilgesniu paltu, kitas – visai trumpu puspalčiu; batai – kam auliniai, kam – paprasti, trumpi, o kojos apvyniotos autais. Davė kiekvienam po šautuvą, kurie buvo skirtingų rūšių, pamokė, kaip jais naudotis. Kiek vėliau Lietuva savo karius apengė gražesnėmis uniformomis, atsirado ir saugesni negu kepurės šalmai. Stiprėjant Lietuvai, stiprėjo ir jos kariuomenė. Senelis pasakodavo, kad maitindavo juos visai neblogai: „Žąsiena ir žąsiena. Atsibosdavo“, – jo žodžius mums persakė mano tėvas.

Grįžęs iš kariuomenės mano senelis gavo 13 hektarų Kalno dvaro žemės, daugiausia – kemsynų ir pelkynų, kurių pakraščiuose plačiai augo šviliai – tokios aštrialapės žolės, kurių karvės net neliesdavo. Dar iš vaikystės atsimenu iš pelkių vandens išlindusius žolės kuokštus, ant kurių saulutėje šildydavosi žalčiai, kartais apsigyvendavę visai netoli namų. Senelis jų nevaikydavęs: jie peles gaudė. Ant įkalnėlės, kur žemė buvo geresnė, jis pasistatė namą, vedė ir augino tris sūnus. O mano tėvo bendraamžis kaimynas pasakojo, kad būdami vaikai, jie sulipdavo į geldą ir plaukiodavo po tas „žemes“. Sovietmečiu pelkė buvo nusausinta, ir dabar ten – Kalno kaimo gyvenvietė.

Senelis, prieš paimdamas duoną į rankas, visada persižegnojo. Duonos gi, kad ir apdegusios, sudžiūvusios, niekada neišmesdavo, net sužiedėjusios plutelės, nes, jo žodžiais, „Dievo dovanos

Pirmieji Lietuvos kariuomenės savanoriai Virbalyje. Antras iš kairės Jonas Žemaitaitis. 1918 m.

mėtyti negalima“. Kartą bevalgant jam iš rankų ant žemės nukrito duonos gabaliukas. Ją pakėlė, pabučiavo ir suvalgė, o mums sakydavo, kad net apdegusi duonos pluta sveika – nuo jos, matai, žandai būna raudonesni...

Buvo labai kantrus, darbštus, mažai kalbantis žmogus. Yra tekę matyti jo klėtyje paslėptus senus žurnalus *Trimitas* (tėvynės gynėjų laikraštis, savaitinis šaulių žurnalas, leistas nuo 1920 m.), *Karys* (Lietuvos kariuomenės žurnalas, pradėtas leisti nuo 1919 m.). Sovietmečiu juk nepasigirsi, kad buvai nepriklausomos Lietuvos karys. Apie praeitį mums, vaikaičiams, nieko nekalbėdavo; apie jį daugiausia sužinojome iš jo sūnų, savo tėvo ir dėdžių, kurie, beje, taip pat nežinojo daug.

Buvo jis šeimos žmogus, jam tekdavo ir mažus savo sūnus maudyti, jis juos ir *Katekizmo* išmokė. Buvo geras bitininkas. Atsimenu, kaip kopinėdavo medų, sukdavo *centrifugą*, kad iš korių išbėgtų medus. Ir sakydavo, kokios darbščios yra bitelės. Atsimenu jį su dalgiu ar grėbliu pievoje, pjaunantį žolę ar vartantį pradžiuvusį šieną. Sėdintį seklyčioje, iš kurios dviejų kerčių žvelgė šventųjų paveikslai su užkištomis už jų Žolinės puokštelėmis, ir taisantį laikrodį, pinantį kepurę iš šiaudų. Ateidavo pas mus ir visada ko nors atnešdavo vaikams: savo paties pasodinto sodo riešutų, džiovintų kriaušių, žiemą – rūsyje išlaikytų šviežių obuolių ar mums, vaikams, išsaugotų kieno nors jiems padovanotų saldinių. Ir atsisėdavo didžiajame kambaryje prieš tuomet vienintelį visame kaime televizorių pasižiūrėti žinių... Jį atsimenu visada ką

nors darantį, judantį, o jeigu sėdintį, tai tik prie krosnies, ant mažo suoliuko, kai kūrendavo malkas.

Rodos – jokios nuoskaudos dėl sovietmečiu atimtos jo, savanorio, žemės, jokio pikto, dejavimų ar nusiskundimų: darė tai, ką jam reikėjo daryti – be paaiškinimų, pamokslavimų ar pamokymų kitiems: kas sekmadienį atvers-ta ant seklyčios stalo gulinti maldaknygė, nuvažiuota į Pumpėnų šventovę, į Mišias; apeitas ūkis, iškasta kūdra sodo kampe ir joje auginti karosai; Joninėms sudaigintas salyklas ir padarytas alus – žinojo, kad dainuodami ateis kaimynai, atnešdami žiedais apkaistą ilgą vainiką, kurį pri-kals aplink durų staktą, o kitą uždės jam, Jonui, ant kaklo. Gyveno taip, tarsi praeities visai nebūtų buvę – apie ją net neužsimindavo. Gal bijo-damas, kad pradėjęs kalbėti, pasakytų tai, ko sovietmečiu geriau nepasakyti, o gal – ty-liai dėkodamas Dievui, kad jo šeima rusiškai mokėjusio kalbėti kaimyno, tarnavusio caro Rusijos kariuomenėje, dėka nepakliuvo į vagonus, vežusius žmones į Sibirą, ku-rio išvengė ir kitas savanoris, jo bendražygis kaimynas.

Kol senelis buvo gyvas, nebuvome matę ir jo, savanorio, nuotraukų. Jas mums perdavė jau po jo mirties jo bendraamžė Morta Bluntaitytė-Rapkevičienė, kurios mama buvo mūsų senelio krikšto mama. Jaunas kareivis jai iš kariuomenės rašydavo laiškus ir nusiųsdavo nuotraukų. Jis pats tokias nuotraukas sunai-kino, norėdamas savo šeimą apsaugoti nuo praeities, už kurią sovietai nebūtų paglostę, o krikšto mama – išsaugojo.

Rima Žemaitytė-De Iuliis

Prisikėlimo Kredito Kooperatyvas

Mūsų tikslas ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

Tel. 416-532-3400
www.rpcul.com

GIC INDĖLIAI (Pelno padalinimas netaikomas)	
1 metų "cashable"	1.50%
1 metų	1.70%
2 metų	1.85%
3 metų	1.95%
4 metų	2.20%
5 metų	2.30%

RRSP, RRIF pensijų fondai TFSA neapmokestinama taupomoji sąskaita	
TFSA atviras, kintantis	0.85%
RRSP ir RRIF atviras, kintantis	0.85%
1 metų	1.70%
2 metų	1.85%
3 metų	1.95%
4 metų	2.20%
5 metų	2.30%

SUTEIKIAME	
• CMHC APDRAUSTAS nekilnojamojo turto paskolas	
• KOMERCINES nekilnojamojo turto paskolas	

MŪSŲ ADRESAS	Darbo laikas:	Pirm., antr., treč.	9:30 - 4:00
3 Resurrection Road		Ketvirtadieniais	9:30 - 8:00
Toronto, ON M9A 5G1		Penktadieniais	9:30 - 7:00
Nemok. tel. 1-877-525-RCUL (7285)		Šeštadieniais	9:00 - 1:00
Tel. 416-532-3400, fax 416-532-4816		Sekmadieniais	8:30 - 12:30

ANAPILYJE	Darbo laikas:	Ketvirtadieniais	12:00 - 7:00
2185 Stavebank Rd.		Sekmadieniais	9:30 - 12:30
Mississauga, ON L5C 1T3,			
Tel. 905-566-0006, fax 905-566-1554			

Patikimos investicijos

GIC

2.40%

14 mėn. / tik naujiems įnašams

Neapmokestinama taupomoji sąskaita

TFSA

2.00%

Tax Free Savings Account

12 mėn. / tik naujiems įnašams

2018 m. indėlių riba \$5,500

* Normos gali būti keičiamos be įspėjimo, bet kuriuo metu.

Padėsiu parduoti
ar nupirkti
namą ar butą

Mielai ir sąžiningai patarnausiu

JURGIS KULIEŠIUS M.Eng.,

Jerzy Kulesza
Sales Representative
Sutton West Realty Inc.,
416.236.6000

kuleza@sympatico.ca
kulezahomes.com

Tel. tiesiogiai:
416.568.1604

Waterside
DENTAL

9th Line
DENTAL

Dr. Gintarė Sungailienė

(905) 271 7171

1252 Hurontario St.
Mississauga, L5G 3H3
www.watersidedental.ca

(905) 785 3900

3945 Doug Leavens Blvd.
Mississauga, L5N 0A5
www.9thlinedental.ca

Requiem aidai St-Joseph de Chambly šventovėje

Lina ČERBAITĖ-MICKIENĖ

Dar visai neseniai, per Vėlines – visų mirusiųjų pagerbimo šventėje – gėlėse ir žvakučių liepsnose skendėjo mūsų mirusių brangių artimųjų kapai, o mintyse ir širdyse kirbėjo mieli prisiminimai. Šį kartą visų žmonių širdis sušildė ir sielos gelmes sujaudino ne žvakių liepsna, o ST. Joseph šventovėje Chambly mieste, QC, lapkričio 5 dieną Mišių metu naujai nuskambėję kompozitoriaus Aleksandro Stankevičiaus (Alexandre Stanke) „Requiem“ garsai.

Muz. Aleksandras Stankevičius ir Kristina Kliorytė
D.Juro ntr.

Missa pro Defunctis – Mišias už mirusius aukojo klebonas kunigas Christian Vermette. Koncerto organizacinio komiteto nariai: Bruno Huissoud, Chambly miesto meno ir kultūros vadovas, Nadine Brunet ir muz. Aleksandras Stankevičius. Dalyvavo gausus būrys choristų: svečiai iš Toronto – choras „Volungė“ (vadovė Dalia Skrinskaitė-Viskontienė), Montrealio choras „Balsas“ (vad. Kristina Kliorytė ir Aleksandras Stankevičius) ir choras „Le chœur des Oliviers“ iš St – Mathias (vad. Claire Payment). Boso gitara pritarė Jean-Maurice Lebreux. Giesmes kartu su choriais giedojo pats kompozitorius Aleksandras Stankevičius ir Kristina Kliorytė. Dirigavo Dalia Skrinskaitė-Viskontienė ir Kristina Kliorytė.

Po šventovės skliautais rinkosi gausybė žmonių, atvyko daug garbingų svečių: Jean- Francois Roberge, Chambly deputatas, kuris prieš Mišias pasveikino kompozitorių Aleksandrą Stankevičių ir paminėjo, kad šioje šventovėje *Requiem* skambės nebe pirmą kartą. Mišios ir koncertas buvo tarsi dalis Atminimo dienos (Remembrance Day), kai prisimenami ir pagerbiami žuvusieji kariai. Labai prasminga, jog Mišiose dalyvavo ir II-ojo Pasaulinio karo veteranai. Vienas iš jų Pierre Gauthier, kuris dalyvavo mūšiuose Normandijoje (Šiaurės Prancūzijoje).

Skambant kompozitoriaus Aleksandro Stankevičiaus improvizuotai fortepijono melodijai, šeimos nariai, artimieji, draugai dėjo gėles prie altoriaus išėjusiems šiais metais Anapilin parapijiečiams. Jaudinanti lyrinė melodija spaudė ašarą ne vienam klausytojui. Ne kartą Mišių metu skambėjusi lotyniška frazė *Re-*

Giedamas *Requiem*. Prie fortepijono autorius kompozitorius A.Stankevičius, diriguoja muz. D.Viskontienė

quiem Aeternam Dona eis, Domine – Amžiną ramybę duok jiems, Viešpatie – lydėjo 12 dalių kūrinį, kuris šį kartą nuskambėjo visai kitaip, šiuolaikiškai. (Reikėtų priminti, kad šio kūrinio premjeros klasikinė versija skambėjo dar 2010 m. lapkričio 7 d. Montrealio Šv. Kazimiero šventovėje. Pirmą kartą klasikiniai *Requiem* versijos garsai užliejo Chambly St-Joseph šventovės skliautus 2011 m. lapkričio 6 d.) Anot Kristinos Kliorytės – tai pačių kūrėjų projektas, nauja, šiuolaikinė versija, o ne interpretacija. Ji džiaugiasi, kad „tai jiems yra labai asmeniškai intymus kūrinys, kurį daugelis spėjo pamilti“. Kompozitorius, padedamas Kristinos Kliorytės, pakeitė stilių. Mušamųjų instrumentų, bosinės gitaros, fortepijono garsai pripildė šventovę, o paties kompozitoriaus ir Kristinos balsai, pritariant „Volungės“, „Balso“ ir „Le chœur des Oliviers“ choristams, suteikė Mišioms naujumo ir iškilmingumo.

Pasak kompozitoriaus Aleksandro Stankevičiaus, „visa išklmė buvo labai jaudinanti. Juolab malonu sujungti kartu visus dainininkus, tai skatina bendruomeniškumą ir suteikia prasmę visam, kas vyksta aplink mus“.

Koncerto pabaigoje žmonės ilgais plojimais dėkojo už nuostabias *Requiem* giesmes kompozitoriui Aleksandrui Stankevičiui, Kristinai Kliorytei, Daliai Skrinskaitėi-Viskontienei, Jean-Maurice Labreux, bosome gitara pritarusiam muzikantui, audringi plojimai aidėjo ir giedojuosiems choristams. Nuoširdžiai padėkota visiems, kurie prisidėjo prie šio renginio organizavimo.

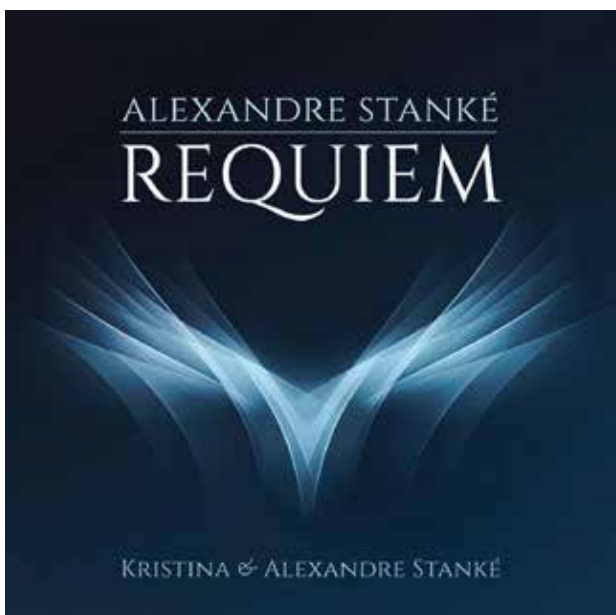
Po renginio visi koncerto dalyviai vaišinasi, bendravo, dalinosi prisiminimais, lūkesčiais, džiaugsmu, kad galėjo vėl susitikti ir giedoti *Requiem*.

Kristina Kliorytė kalbėjo: „mūsų abiejų su Aleksandru pirminis tikslas – sujungti žmones draugėn. Tai labai svarbu šiais laikais, kai progų pasirodyti liko daug mažiau, negu buvo praityje. Ir jeigu mes vienas kito nepalaikysime, tai nebūsime reikalingi ir išnyksime.“ Kristina labai džiaugiasi, kad giesmės buvo sugiedotos labai išraiškingai, visi choristai buvo stipriai pasiruošę. Nuostabiai atliktas *Requiem* kūrinys dar ilgai skambės visų širdyse. Ji labai dėkinga Toronto „Volungės“, Montrealio „Balso“ choristams, kurie prisijungė prie šio projekto, mokėsi, nepabijoję tolimos kelionės, pasitikėjo ja ir Aleksandru ir nuoširdžiai palaikė jų kūrybinę viziją.

Džiugu, kad yra kūrybingų, talentingų, drąsių žmonių, tokių kaip Aleksandras ir Kristina, kurie nuolat turi naujų idėjų, kupini sumanymų, negaili jėgų tam, kad pradžiugintų visų širdis, pakeltų dvasią. Jie tiesiog ima ir daro.

Nuoširdi padėka Montrealio kredito unijai „Litas“ už finansinę paramą, kurią, anot Kristinos Kliorytės, „nuoširdžiai vertiname ir nelaikome savaime suprantamu dalyku, nes be jų paramos nebūtų buvę įmanoma įvykdyti šio gražaus renginio“.

Vėlinių *Requiem* atgaivino gyvenimo džiaugsmą. Anot poeto Justino Marcinkevičiaus, „Mes bejėgiai prieš mirtį, bet ji per silpną sunaikinti prisiminimus ir paliktą šviesą, nes juk šviesa nemiršta – pasilieka žolė, žiede, vaiko akyse ir žvakutės liepsnoje...”

Visi kartu – trijų chorų dainininkai ir dirigentai

A.Kaminsko ntr.

Mylimai sesutei

A†A

Janinai RALIENEI

mirus (Lietuvoje), dėl skaudžios netekties užjaučiame laikraščio vyr. redaktorę Siginą Katkauskaitę ir liūdimė kartu.

Kanados lietuvių katalikų draugija "Žiburiai", valdyba ir bendradarbiai

SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiamo lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE, ETOBICOKE
ir MISSISSAUGOJE

LEDAS
REFRIGERATION

Air Conditioning & Heating

Oro vėsinimo ir šildymo sistemų
PATIKRINIMAS • IŠVALYMAS • PAKEITIMAS

Skambinti **R. Jareckui**
Tel. **416-825-3328**

MARGUTIS PARCELS

48 Hamptonbrook Dr., Toronto, ON, M9P 1A1

PARCELS TO LITHUANIA

For FREE pick up in your area call VIKTOR at
Tel. (416) 233-4601

For pick up in Wasaga call PETRAS at
Tel. (905) 383-1650

OR EMAIL to: pysanka.inc@gmail.com

RE/MAX
four seasons realty limited, brokerage
Independently Owned and Operated

Angie SALVAITIS
BROKER

DIRECT/TEXT: 705.446.6428
www.homesgeorgianbay.com

Neužmirškime lietuviškos spaudos

Rašant testamentus, kviečiame prisiminti ir vienintelį
Kanadoje lietuvišką laikraštį Tėviškės žiburius.

Adresas: Tėviškės žiburiai, 2185 Stavebank Rd.,
Mississauga, ON, L5C 1T3, Kanada
El. p. tevzib@rogers.com, tel. 905-275-4672

ŠALFASS CENTRO VALDYBOS PRANEŠIMAS

Spalio 28 d., Lietuvių klube Klyvlande įvyko kasmetinis didžiausios išeivijos sporto mėgėjų organizacijos Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos suvažiavimas. Tarp daugelio aktualiausių sportuoti mėgstantiems užjūrio lietuviams klausimų buvo aptarti praėjusių 67-ųjų metinių žaidynių, vykusių Toronto priemiestyje Mississaugoje bei Hamiltone (Kanada), iššūkiai, rekordinės JAV-Kanados lietuvių delegacijos, dalyvavusios jubiliejinėse Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse Kaune šių metų vasarą, sėkmė, prieš keletą metų užgimusio Šlovės arenos projekto padėtis.

Prie 11 ankstesniais metais į šią areną patekusių žymiausių ŠALFASS veikėjų ir sportininkų vienbalsiai pridėti dar 4 – dr. Donatas Siliūnas iš Čikagos, Algis Rugienius iš Detroito bei 2 kanadiečiai – Mamertas Duliūnas ir Jonas Nešukaitis. Kitąmet siūlomi 3 kandidatai – Kanados lietuvis Jonas Žukas, Klyvlando „Žaibo“ atstovas Juozas Kijauskas ir Aleksandras Vakselis iš Niujorko. Taip pat numatytas 2018-ųjų metų pagrindinių sporto varžybų kalendorius – nuo kalnų slidinėjimo, golfo, softbolo, stalo bei lauko teniso, šaudymo iki populiariausios lietuvių tarpe visame pasau-

ŠALFASS suvažiavimo dalyviai (žaliais marškinėliais) ir Lietuvių klubo Klyvlande šeimininkės bei dainininkas Augis (juodais marškinėliais) su Mindaugu Kuzminsku

Tomo Masačio ntr.

lyje sporto šakos krepšinio. Detalesnė informacija bus paskelbta spaudoje, ŠALFASS tinklalapyje www.salfass.org bei Facebook ir Twitter paskyroje. 2017-ieji – oficialiai Sporto metai Lietuvoje – tapo ir ŠALFASS naujosios Centro valdybos rinkimais; patvirtinta tokia jos sudėtis: pirmininku ketvirtai kadencijai iš eilės perrinktas Laurynas R. Misevičius, vicepirmininku Stasys Kulias, sekretoriumi bus Arūnas Čygas, Kanados apygardos vadovu – buvęs ŠALFASS pirmininkas Kazimieras Deksnys, Rytų apygardos pirmininku lieka Deivis Pavasaris, Vidurio Vakarų – Aurimas Matulevičius, o išdininku Arūnas Morkūnas. Prieš keletą metų JAV įkurto ŠALFASS fondo išdininke išrinkta Niujorke gyvenanti lietuvė Rasa Mitrulevičienė, kuri šiame poste pakeitė Gintautą Garsį ir tapo pirmąja ŠALFASS Centro valdybos dailiosios lyties atstove po dešimtmečių. Europoje ŠALFASS atstovu bus Žilvinas Bublīs, o krepšinio sekcijos komiteto vadovu išrinktas Paulius Riškus. Į suvažiavimo pabaigą suvažiavimo delegatus netikėtai aplankė kaip tik į Klyvlاندą spalio 29-ai dienai NBA reguliaraus sezono rungtynių su Niujorko „Knicks“ atvykęs žaisti Mindaugas Kuzminskas. Lietuvos rinktinės puolėjas ilgokai bendravo su ŠALFASS nariais ir vietiniais Lietuvių klubo lankytojais, mieliai fotografavosi su visais gerbėjais, įskaitant mažuosius sirgalius.

Inf.

TORONTO IR PEEL BĖGIMO TAKUOSE - LIETUVIAI

• Spalio 22 d. vyko *Scotiabank Toronto Waterfront* maratonas, kuriame dalyvavo 3,967 bėgikų iš Kanados ir kitų šalių. Kadangi mano buvęs mokinys, kanadietis, geras bėgikas, dalyvavo bėgant 42.2 km ilgio atstumą, ėjau žiūrėti varžybų ir jį paremti. Skaitydamas bėgikų sąrašą, pamačiau Remigijaus Kančio pavardę. Šiais metais Hanoverio maratone jis pagerino savo asmeninį rekordą, maratoną įveikęs per 2:13:12val. ir tapo trečiuoju greičiausiu bėgiku Lietuvos maratono bėgikų istorijoje. Jis dalyvavo ir olimpinėse žaidynėse Rio de Žaneire Brazilijoje 2016 m., trasą įveikė 75-tas. Šių metų rugpjūčio 4-13 d.d. jis bėgo maratoną Pasaulio lengvosios atletikos čempionate, kur buvo 24-tas.

Jo pavardė Toronto maratono bėgikų sąrašė man buvo tikrai staigmena. Tai – pasaulinio lygio įvykis, ir labai svarbu, kad jame dalyvavo Lietuvos atstovas. Paprastai tokius maratonus sportininkas bėga kas šeši mėnesiai, o Remigijus Kančys, Kauno maratono klubo narys, praėjus pusantro mėnesio – vėl maratone. Aš labai norėjau jį pamatyti, todėl, pasiėmęs Lietuvos vėliavą, dviračiu pradėjau važiuoti nuo 40-ojo kilometro atgal ir maždaug 39-ajame kilometre pamačiau užrašą ant marškinėlių: „Kancys“. Ir lietuviškai paraginau

Trečias geriausias visų laikų Lietuvos bėgikas Remigijus Kančys bėga maratoną Toronto gatvėmis spalio 22 d.

bėgti greičiau. Reikėjo kelių sekundžių, kol jis susigaudė, tada atsisuko ir ištare: „Čia lietuviškai kalba“. Kol jis nubėgo iki maždaug 41-ojo kilometro, mums teko truputį pasikalbėti. Jis atrodė energingas, geros nuotaikos, maloniai šypsojosi. Man buvo labai malonu su juo trumpai šnektelėti, jam – taip pat, nors nenorėjau trukdyti, bet pakalbintas jis pats norėjo toliau šnektėti. Dviračiu pavažiavau į priekį, nufotografavau. Paraginau, kad pasistengtų bėgti kuo greičiau. Padėkojau jam, kad jis atvyko čia, palinkėjau

sėkmės. Manau, kad jam tai buvo daugiau treniruotė, o ne varžybos.

Remigijus Kančys atbėgo 24-tas, nuotolį įveikęs per 2:30:48 val., bėgęs vieną kilometrą vidutiniškai per 3:35 min. Sami Jibril, mano buvęs mokinys, atbėgo 11-tas, mūsų kaimyninės šalies atstovas estas Roman Fosti buvo 10-tas.

Scotiabank Toronto Waterfront maratono tinklalapyje pati pirma nuotrauka – Remigijaus Kančio su kitu bėgiku.

• Spalio 26 d. Peel regiono gimnazijų (*ROPSSAA Cross Country*) čempionate varžėsi virš 200 dešimtos klasės mokinių. Čempionate dalyvavęs Lukas Rudaitis (St. Joan of Arc mokykla, Mississauga), Nr. 972, atbėgo penktas.

• Lapkričio 4 d. Petawawa (Ont.) įvyko Ontario provincijos gimnazijų bėgimo čempionatas (*OFSAA Cross Country*), kuriame dalyvavo du dešimtos klasės mokiniai lietuviai: anksčiau minėtas Lukas Rudaitis ir Justinas Ažubalis (Father Redmond mokykla, Etobicoke). Jie bėgo 5 kilometrus per laukus, miškus ir kalnus. Lukas – per 20:18 min. ir buvo 71-as, o Justinas – per 20:42 min. ir buvo 101-as. Iš viso dalyvavo 268 bėgikai iš visos Ontario provincijos.

Ričardas Kalendra,
ntr. autorius

Sutton
Sutton West Realty Inc.
300-5415 Dundas St. W
Toronto, ON M9B 1B5

LINA TAYLOR
Sales Representative

Jeį galvojate pirkti ar parduoti namą ar butą, skambinkite ir aš mielai jums padėsiu

Tel. 416-574-4717 (nešiojamas)
416-236-6000 (įstaigos)

Lina-Taylor@hotmail.com
www.suttonwestrealty.com

Oi Kalėda, Kalėda

32-sis Toronto lietuvių choro
VOLUNGĖ ir PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
kalėdinės muzikos ir maldos vakaras
2017 m. gruodžio 10 d. 4 v.p.p.
Toronto Prisikėlimo parapijos šventovėje

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1

Fondas
Foundation
Tel: 416-239-9889
klfondas@on.aibn.com

**Kanados Lietuvių
MUZIEJUS ARCHYVAS**

remiamas KLF kiekvienais metais per KLB

*Tapkime Kanados Lietuvių Fondo nariais!
Remkime lietuviybės veiklą ir išlaikymą!*

Įnašams išrašome pakvitavimus pajamų mokesčių sumažinimui

SLAUGOS NAMŲ ŽINIOS

- A.a. Danguolės Radzevičienės atminimui aukoję: po \$100 – V.R. Dementavičiai, Z.V. Vaičiūnai; po \$50 – R.E. Stravinskai, D. Gaputis, R. Stravinskaitė; \$30 – V. Gaputienė; po \$25 – M. Hunt, I.Lowry, J.Wright; po \$20 – D.R. Puteriai, V. Kulnys.
- A.a. Benjaminos Gataveckienės atminimui aukoję: \$200 – Calhoun šeima – Gaibisels; po \$100 – Linda Gaibisels, Ona Stanevičius; po \$50 – Elzė Simonavičius, Vanda Jasinevičius, Villy Simonetta, Hazel Raymond, Gillian Scott; po \$20 – Genė Gaižutis, Christina Pylypiv.
- A.a. Stasio Škėmos atminimui aukoję: \$100 – Benita Swarbrick; po \$50 – Rozina Reid, Diana, Ian ir Alexander Nigro; po \$30 – Anita ir Chris Wasowicz, Arlene Lechinsky.
- A.a. Onos Dementavičienės atminimui aukoję \$100 Romas Dementavičius.
- A.a. Vytauto Maco atminimui aukoję \$500

Mindaugas Macas.

- A.a. Aldonos Stočkienės atminimui aukoję: \$100 – Dalė ir Laima Simanavičiūtės.
 - A.a. Jono Gudavičiaus atminimui aukoję: po \$200 – Richard Ručys, Gedas ir Dana Sakai; \$100 – Alina Jurcevičienė.
 - A.a. Nijolės Banelienės atminimui aukoję \$60 Vytautas Petrulis.
 - A.a. Liudvikos Morkūnienės atminimui aukoję \$50 Valerie Rasiulis.
 - A.a. Vinco Paulionio atminimui aukoję \$40 Alvina Sukauskas.
 - A.a. Mėtos Kazakevičienės atminimui aukoję \$30 – Gerda Tarvydas.
 - Taip pat “Labdarai” aukoję: \$200 – Mečys Bušinskas; po \$50 – Bill Brakas, Rūta Bekeris.
- Kadangi lietuvių slaugos namai “Labdara” nėra pelno siekianti organizacija, kiekvienas doleris yra mielai priimamas ir vertinamas. Nuoširdžiai dėkojame už jūsų dosnumą.

LN ŽINIOS

• Gruodžio 10, sekmadienį, 12.30 v.p.p., visus mažuosius, jų tėvelius ir senelius kviečiame į Kalėdinės eglutės šventę Lietuvių Namuose. Jūsų laukia smagi šventinė programa, lietuviškos Kalėdų senelio dovanos.

• Lietuvių Namai dėkoja Nancy Torpe už Lietuvių Namams padovanotą pianiną, taip pat netikėtiems pagalbininkams – savanoriams *Herkules Moving* kompanijai, kuri nemokamai ji pervežė į Lietuvių Namus. Ši dviejų lietuvių kilmės brolių įsteigta kompanija nesavanaudiškai derina verslą su šalpos ir savanorystės veikla, prisidedami prie daugelio įvairių Toronte rengiamų vaju.

• Dėkojame už gautą Alfredo Brazio palikimo dalį, skirtą Lietuvių Namams.

Spalio pabaigoje Lietuvių Namų „Lokio” bare vyko vyno ragavimo vakaras (Wine Tasting Party), kuriame dalyvavo arti 30 svečių. Vakaro vaišėmis visi buvo patenkinti

Išpūdingas buvo tradicinės *Halloween* dienos *Haunting House* renginys, vykęs spalio 30-31 d.d. Rengėjai Marytė Balaišytė ir jos vyras R.Miller, A.Abromaitytė ir Kristupas Jasiukaitis su išmone Lietuvių Namų patalpas pavertė vaiduoklių būstine ir sutiko daugiau kaip 50 lankytojų

MAIRONIO MOKYKLOS ŽINIOS

• Kviečiame tėvelius į metinį visuotinį susirinkimą mokykloje gruodžio 2 d., 9.15 v.r. Jeigu norėtumėte padėti tėvų komitetui, prašome kreiptis mairioniomokykla.torontas@gmail.com

• Antros klasės mokiniai (mkt. B. Degutienė) nupiešė

kalėdinę atvirutę *Tėviškės žiburiams*.

• Gruodžio 9, šeštadienį, Maironio mokykloje mokiniams su šeimomis ir mokytojams vyks bendras adventinis susikaupimas su Kaišiadorių vyskupu Jonu Ivanausku.

• Mokyklos Kalėdų Eglutės šventė rengiama šeštadienį, gruodžio 16, 10 v.r. Prisikėlimo parapijos salėje. (Mokiniai

turi atvykti 9 v.r.) Bus įdomi programa! Atvyks Kalėdų senelis! Veiks loterija.

• Kas norėtų paaugoti laimikių loterijai, prašome atvežti į Prisikėlimo parapiją Eglutės šventės metu. **Živilė**

AUKA

A.a. Česlovo Senkevičiaus atminimui Ona Rimkienė *Tėviškės žiburiams* aukoję \$50.

ROYAL LEPAGE

Jeį norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavas

Toronto, ON

416-762-8255, 416-616-1600 (cell)

email: lina@kuliavas.com

website: www.LinaKuliavas.com

Lietuvių Namai kviečia Jus - vaikučius ir tėvelius!

Kalėdinė eglutė

Smagi popietė vaikams...

Programoje meninė dalis, Kalėdų senelis su dovanomis

2017 m. gruodžio 10 d., sekmadienį, 12:30 v.p.p.

Lietuvių Namų pirmo aukšto salėje

Įėjimas - 5 dol. vaikui

Būtina registruotis el. paštu arba telefonu:

KaledineEglute17@gmail.com
416-825-9519

TAUTODAILĖS INSTITUTAS

Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyrius kviečia registruotis tradicinių kalėdinių papuošalų – šiaudinukų vėrimo pamokai š.m. gruodžio 2 d. Pamokos vyks 9.30 v.r. ir 1 v.p.p. Kanados lietuvių muziejuje-archyve, 2-ame aukšte

Anapilyje, 2185 Stavebank Rd., Mississauga. Registruotis skambinant Birutei Batraks tel. 905-271-1640 arba el. paštu mbatraks@sympatico.ca. Praneškite savo vardą, telefoną, el. pašto adresą ir kurioje pamokoje (rytinėje ar popietinėje) norėtumėt dalyvauti. Kaina \$15 asmeniui, LTI nariams/ėms \$10.

LIETUVOS KANKINIŲ parapijos žinios

• Praeitą sekmadienį šventėme Lietuvos kariuomenės šventę. Šia proga Mišiose iškilmingai su vėliavomis dalyvavo Toronto V. Pūtvio kuopos šauliai.

• Šeimos ir jaunimas, besiruošiantis sakramentams, visus kviečia daryti gerus darbus ir prasmingai pasitikti artėjantį mažutėlių globėjo Jėzaus gimtadienį. Labiau nepasiturtintiems padovanokime ilgai negendančio maisto (pvz., makaronų, kruopų, ryžių, aliejaus, miltų, konservų ir pan.), kuris bus perduotas per *Mississauga Food Bank*. Savo dovanas atneškite į parapijos salę sekmadieniais ir ketvirtadieniais, nuo lapkričio 26 d. iki gruodžio 17 d.

• Gruodžio 1-oji yra mėnesio pirmasis penktadienis. Tą dieną po 8:30 v.r. Mišių – Šventoji valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

• Ateinantį sekmadienį, prasidedant laukimo metui, vysk. Jonas Ivanauskas per 10 v.r. Mišias palaimins Kūčių paplotėlius, kuriuos galėsite įsigyti sekmadieniais po Mišių parapijos salėje.

• Adventinis susikaupimas mūsų parapijoje šiais metais vyks drauge su Kaišiadorių vyskupu Jonu Ivanausku. Gruodžio 1, penktadienį, 7 v.v., susitikimas su sakramentams besiruošiančiu jaunimu ir tėvais. Gruodžio 2, šeštadienį, 6 v.v., išpažintys, 7 v.v. Mišios ir pamokslas. Gruodžio 3, sekmadienį, 9 v.r., Šventoji valanda ir išpažintys, 10 v.r. Mišios ir pamokslas, palaimintojo T. Matulionio relikvijos iškilmingas sutikimas. Po Mišių visi susirinksiame parapijos salėje žiūrėti filmo apie palaimintąjį ir pabendrauti su svečiu vyskupu. Suneštinį maistą derina Dalia Ažubalienė, tel. (416) 892-9964.

• Gerojo ganytojo misijoje (Wasaga Beach) adventinis susikaupimas vyks gruodžio 2, šeštadienį: 1 v.p.p. išpažintys, 2 v.p.p. Mišios ir pamokslas. Po Mišių salėje žiūrėsime filmą apie palaimintąjį, bus pietūs, pabendrausime.

• Wasaga Beach miesto apylinkės Kanados lietuvių bendruomenė rengia bendras Kūčias gruodžio 16, šeštadienį, 3 v.p.p., Gerojo Ganytojo misijos kavinėje, tuoj po 2 v.d. Mišių. Kaina vienam asmeniui \$15; vietų skaičius ribotas. Bilietus galite užsisakyti pas Rūtą tel. (705) 429-0790. Gerojo Ganytojo misijoje sekmadieninės Mišios mokslo metų laiku (nuo rudens iki pavasario) švenčiamos kiekvieną šeštadienį 2 v.p.p.

• Drauge su Lietuvos Nepriklausomybės 100-mečiu 2018 m. švėsime Anapilio sodybos ir Lietuvos kankinių šventovės steigėjo bei statytojo kun. Petro Ažubalio 100-metį, Šv. Jono lietuvių parapijos 90-metį ir Lietuvos kankinių šventovės palaiminimo 40-metį. Šias iškilias sukaktis pažymėsime parodomis. Kanados lietuvių muziejus-archyvas prašo

TORONTO

PRISIKĖLIMO parapijos žinios

• Gruodžio 1-3 d.d. Advento rekolekcijos, kurias ves vyskupas Linas Vodopjanovas, OFM; • Gruodžio 3 d. skautų Kūčios; gruodžio 10 d. Kalėdinis koncertas; gruodžio 15 d. stovyklos “Kretinga” adventinis susikaupimas.

• Lietuvių tautodailės instituto narių meno dirbinių paroda-rankdarbių išpardavimas kalėdinėms šventėms vyks gruodžio 10 d., Priskėlimo parapijoje nuo 10 v.r. Kviečiame visus apsilankyti – bus įvairių kūrybinių darbų ir kalėdinių dovanėlių draugams ir artimiesiems. Mieli menininkai, norintys dalyvauti mugėje, prašome pranešti Birutei Batraks tel. 905-271-1640.

• Mirties pranešimai: a.a. Donatas Karosas, 89 m. paliko žmoną Valę, vaikus Rimą, Gintarą, Laimą Paulių ir Andrių su šeimomis; Floridoje mirė a.a. Elena Matusevičiūtė-Krilavičienė, 94 m. Paliko dukras Izoliną ir Virginiją su šeimomis, gimines bei draugus Lietuvoje, JAV, Kanadoje ir Australijoje.

Amžiną atilsį duok mirusiesiems, Viešpatie.

• Gruodžio 3, sekmadienį, Mišios 9 v.r. už a.a. Steve Tallo; 11 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; už a.a. Stasį ir Oną Dačkus; už a.a. kun. Alfonsą Bumbulį (14 m.); už a.a. Vladą Kobelskį; už a.a. Juozą Mačiulį; už a.a. Petrą Augaitį ir šeimos mirusius; už a.a. Oną Trečiokię ir Antaną Firavičių; už a.a. Mindaugą Griaudžę; už a.a. Eugeniją ir Kostą Gapučius; už Gindrėnų ir Laurinavičių šeimos mirusius; už a.a. Algį Žemaitį; už a.a. Anicetą ir Eleną Prialgauskus.

• Gruodžio 10, sekmadienio, Mišios 9 v.r. už a.a. Bronių Stončių; 11 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; už a.a. Mindaugą Gabrijų; už gyvus ir mirusius draugus; už Čuplinskų, Matulionių ir Stonkų šeimos mirusius; už a.a. Česlovą

atsiminimų, nuotraukų, istorinių daiktų, kuriuos galite paskolinti arba padovanoti šioms parodomis adresu: Lithuanian Museum Archives of Canada, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON, L5C 1T3; e-paštu: klma@primus.ca; tel. (905) 361-0434, arba sekmadieniais po Mišių atneškite į zakristiją Lietuvos kankinių šventovėje Anapilyje.

• Lietuvos kankinių šventovėje (Anapilyje) gruodžio 3, sekmadienį, Mišios 10 v.r. už a.a. Anelę Kaciucevičienę ir a.a. Janiną Ralienę. Gruodžio 10, sekmadienį, Mišios 10 v.r. už Pošių šeimos mirusius.

• Gerojo Ganytojo šventovėje (Vasagoje) gruodžio 2, šeštadienį, Mišios 2 v.p.p. už a.a. Marcelijų Markų Ignatavičių. Gruodžio 9, šeštadienį, Mišios 2 v.p.p. už a.a. Vytautą Senkų.

IŠGANYTOJO parapijos žinios

• Šį sekmadienį pamaldų nebus.

• Kitos pamaldos vyks gruodžio 10 d. 11.15 v.r.; po šių pamaldų bus vaišės.

• Gruodžio 15, antradienį, 7.30 v.v., tradicinis kalėdinis tarybos posėdis Žilinskų namuose, Mississaugoje.

• Kūčių vakare, 5 v.p.p., pamaldos – paskutinės Išganytojo parapijos pamaldos Toronte.

• Mirusiųjų minėjimo pamaldose, kurios įvyko lapkričio 26 d., Didžiosios Maldos metu prisiminėme Ievą Adomavičienę, Melitą Bumeister, Mėtą Kazakevičienę, Aldoną Stočkienę, Emą Olgą Lukienę, Martą Lapinskienę, Joną Dambarą, Mariją Dambarienę, Karol Janowicz, Gustavą Pamataitį, Stepą Petrylą, Vyta Steponaitį, Oną Steponaitienę, taip pat Bleizgių, Žilinskų, Simokaičių ir Timpų šeimų mirusius bei Išganytojo parapijos moterų draugijos mirusius nares.

• Mirė Marta Girulytė-Lapinskienė, kuri gimė 1928 m. sausio 31 d. Batakiuose, Lietuvoje, mirė š. m. lapkričio 22 d. Bolton, Ontario, sulaukusi 89 metų amžiaus. Palaidota Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje. Marta paliko liūdinčias dukras Zita Valerio, Aldoną Lapinskienę ir sūnų Romą Lapinską bei vaikaičius Vincent ir Julia Valerio bei David Callejas.

Senkevičių; už a.a. Aleksą Keršį (7 m.); už a.a. Audrių ir Liudą Matukus; už a.a. Algį Žemaitį; už a.a. Anicetą ir Eleną Prialgauskus.

REIKALINGI turintys darbo patirtį ir teisę dirbti (turintys SIN) dažytojai. Dirbama pagal atskiras užduotis. Būtina turėti automobilį, darbo įrankius. Skambinti darbo dienomis (pirm.-penkt.), telefonu 905-814-8629 7 v.r.- 5 v.p.p.

PROFESIONALUS dantų valymas Jūsų namuose. Priimamas draudimas. <http://www.athomesmile.com> / 416-388-8723 Inga.

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416-588-2808 x 26 dienos metu.

Kalėdinis TŽ numeris išeis gruodžio 12 d.

Iki gruodžio 5 d. prašome pranešti administracijai apie sveikinimus rėmeliuose (apmokami pagal užimamą plotą) arba įsirašymą į bendrą sveikinimą (laisva auka).

Vietoj kalėdinių sveikinimų atvirukais įsirašė į bendrą sveikinimą ir paau-

MONTREAL

Montrealio lietuviška Kalėdų radijo programa bus perduodama Kalėdų dieną – gruodžio 25, pirmadienį, nuo 6 v.v. iki 7 v.v., per CFMB radijo stotį, 1280 AM. Visame pasaulyje šios programos galima klausytis per www.cfmb.ca.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJA

Lapkričio 26 d. vyko mūsų parapijos metinė šventė. Meninę programą surengė pianistas Vytautas Bučionis ir kiti atlikėjai. Dėkojame visiems, kurie dovanavo laimikius loterijai ir prisidėjo prie saldumynų stalo.

Šv. Onos draugija ruošia kalėdines vaišes gruodžio 3, sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje po 12 v.d. Mišių ir kviečia visus dalyvauti.

Baltiečių dailininkų grupė kviečia visus meno mėgėjus į susirinkimą gruodžio 14, ketvirtadienį, 7 v.v. Latvių Namuose (3955 Rue Provost, Lachine, Que), bus ir kalėdinis pabendravimas.

Petras Paulauskas ir Aušra GERALAVIČIŪTĖ kviečia visus į Kalėdų mugę gruodžio 17, sekmadienį, mūsų parapijos salėje. Mugės pradžia 11 v.r.; 12 v.d. Kalėdų Eglutė vaikams, 1 v.p.p. pietūs, kaina \$20 (žr. skelbimą salėje ir prie įėjimo). Kviečiame apsilankyti!

Gruodžio 14, ketvirtadienį, 7.30 v.v., Šv. Malachijo parapijoje (Snowdon) jungtinis lietuvių, anglų ir prancūzų choras giedos kalėdines ir kitas giesmes. Chorui diriguoja Manuel Blais, organizuoja Milda Bilevičiūtė-Ruffo. Dalyvaukime visi! **Inf.**

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

Lapkričio 19, sekmadienį buvo du įvykiai mūsų parapijoje – klebonas įteikė dovaną mūsų šimtametei parapijietei ir vyko tradiciniai Grybų pietūs. Klebonas Paulius Mališka atnašavo Mišias, altorius buvo papuoštas rožių puokšte. Choras, papildytas choristais iš Aušros Vartų parapijos choro, labai gražiai ir garsiai skambėjo, dirigavo Aleksandras Stankevičius. Viešnia solistė Daiva Jaugelytė-Zatkovic giedojo *Ave Verum Corpus* po komunijos. Mišioms baigantis, choras pagiedojo giesmę *Dieve, arčiau tavęs*. Per Mišias klebonas įteikė Marijai Malcienei jos 100 metų gimtadienio proga su jos pavarde plokštelę, kurią palaimino ir pritvirtino ant jos įprasto suolo šventovėje. Jos gimtadienis buvo anksčiau, šiuo metu ji gyvena senelių namuose. Mamai atstovavo jos vaikai: duktė Vilija su vyru Ryčiu Bulota ir sūnus Raimundas su žmona Kathleen. Linkime jai daug gražių ir sveikų metų!

Po Mišių buvo parapijos tradiciniai Grybų pietūs. Klebonas Mališka pristatė Daivą Jaugelytę-Zatkovic, KLB Montrealio apylinkės pirmininkę. Daiva pasveikino susirinkusius ir papasakojo apie KLB ir Montrealio apylinkės veiklą. Klebonas palaimino visus susirinkusius ir vaišes. Parapijos komitetas su pagalbinkais paruošė tikrus lietuviškus pietus: lietuvišką sriubą, cepelinus su grybų padažu ir daug visokių pyragų. Parapijos komitete yra Alice Skrupskytė, Nijolė Šukienė, Dana Mickaitė-Héroux, Romas Išganaitis, Marius Vienožinskis ir Jonas Zienka. Pagalbinkai virtuvėje, prie loterijos ir prie baro buvo Jeanie Benienė, Linda Visockytė-Poole, Mary Austen-Lipke ir Alfred Pališaitis. Buvo turtinga loterija. Pietų pelnas skirtas paremti parapijos išlaidoms. Visi gražiai praleido popietę. Klebonas ir parapijos komitetas labai dėkoja visiems dalyvavusiems ir atnešusiems laimikius loterijai ir tortus saldumynų stalui.

Lapkričio 26, sekmadienį, klebonas P. Mališka aukėjo Mišias, padėkojo Joanai Adamonytei už vargonavimą per Mišias.

Gruodžio 3, sekmadienį, Šv. Onos draugija ruošia kalėdines vaišes po 12 v.d. Mišių. Visi kviečiami. Kadangi pietūs kalėdiniai, tai draugijos komitetas ragina nares ir svečius apsirengti koku nors raudonu drabužiu. **VL**

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

kojo Tėviškės žiburiams:

\$60 – Kristina Žutautienė ir sūnus; \$50 – Gražina Lapienė, Hilda Simanavičienė, Birutė Matulaitienė, Petras ir Gražina Stauskai, Rita ir Juozas Karasiejai, Sofija Skučienė ir sūnus Zigmantas, Montreal,

QC, Adelė Ledenė, Ina ir Ian Kavanagh, Tyrūnė Sičiūnienė; \$25 – Adolfas Sekonis, Vitalija Pečiukaitytė, M. Rybienė ir Ramutė Kudirkienė, London, ON; Valė ir Vincas Baliūnai, Kristina, Mindaugas, Skaistė ir Melisa Strumkiai.